

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
IV kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM 10-139-04

Druk nr 3320
Warszawa, 24 września 2004 r.

Pan
Józef Oleksy
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku.

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

**- o ratyfikacji Konwencji nr 170
Międzynarodowej Organizacji Pracy
dotyczącej bezpieczeństwa przy
używaniu substancji i preparatów
chemicznych w pracy, przyjętej w
Genewie dnia 25 czerwca 1990 r.**

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Ponadto uprzejmie informuję, że do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych zostali upoważnieni Minister Spraw Zagranicznych i Minister Gospodarki i Pracy.

Z szacunkiem

(-) Marek Belka

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej
PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
podaje do powszechnej wiadomości:

W dniu 25 czerwca 1990 r. została przyjęta w Genewie Konwencja nr 170 Międzynarodowej Organizacji Pracy dotycząca bezpieczeństwa przy używaniu substancji i preparatów chemicznych w pracy.

Po zaznajomieniu się z powyższą konwencją, w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej oświadczam, że:

- została ona uznana za słuszną zarówno w całości, jak i każde z postanowień w niej zawartych,
- jest przyjęta, ratyfikowana i potwierdzona,
- będzie niezmiennie zachowywana.

Na dowód czego wydany został akt niniejszy, opatrzony pieczęcią Rzeczypospolitej Polskiej.

Dano w Warszawie dnia

PREZYDENT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

PREZES RADY MINISTRÓW

09/54zb

U S T A W A

z dnia

o ratyfikacji Konwencji nr 170 Międzynarodowej Organizacji Pracy dotyczącej bezpieczeństwa przy używaniu substancji i preparatów chemicznych w pracy, przyjętej w Genewie dnia 25 czerwca 1990 r.

Art. 1. Wyraża się zgodę na dokonanie przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej ratyfikacji Konwencji nr 170 Międzynarodowej Organizacji Pracy dotyczącej bezpieczeństwa przy używaniu substancji i preparatów chemicznych w pracy, przyjętej w Genewie dnia 25 czerwca 1990 r.

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

wniosku o ratyfikację konwencji nr 170 Międzynarodowej Organizacji Pracy dotyczącej bezpieczeństwa przy używaniu substancji i preparatów chemicznych w pracy

Konwencja nr 170 została przyjęta w dniu 25 czerwca 1990 r. na siedemdziesiątej siódmej sesji Konferencji Ogólnej Międzynarodowej Organizacji Pracy, zwołanej do Genewy przez Radę Administracyjną Międzynarodowego Biura Pracy.

Według stanu na dzień 1 czerwca 2004 r. konwencję ratyfikowało 11 państw, w tym Królestwo Norwegii, Królestwo Szwecji i Republika Włoska.

Konwencja dzieli się na siedem części.

- Część I (artykuły 1 i 2) określa zakres stosowania i definicje pojęć stosowanych w konwencji. Konwencja Nr 170 ma zastosowanie do wszystkich gałęzi działalności gospodarczej, w których używa się substancji i preparatów chemicznych, choć możliwe są wyłączenia na warunkach określonych w konwencji.
- Część II (artykuły 3-5) zawiera zasady ogólne dotyczące zwłaszcza realizacji spójnej polityki w kwestiach uregulowanych konwencją nr 170 oraz konsultowania z reprezentatywnymi organizacjami pracodawców i pracowników wykonywania postanowień konwencji.
- Część III (artykuły 6-9) reguluje kwestie związane z bezpieczeństwem używania substancji i preparatów chemicznych, w tym system ich klasyfikacji, oznakowanie, treść karty charakterystyki oraz obowiązki dostawców substancji i preparatów chemicznych.
- W części IV (artykuły 10-16) zostały określone obowiązki pracodawcy związane z używaniem substancji i preparatów chemicznych w pracy, w tym: oznakowanie substancji i preparatów chemicznych, przestrzeganie zasad przenoszenia substancji i preparatów chemicznych, ochrona pracowników, kontrola oddziaływania substancji i preparatów chemicznych, usuwanie substancji i preparatów chemicznych, informowanie i szkolenie pracowników w zakresie postępowania z niebezpiecznymi substancjami i preparatami chemicznymi.
- Część V (artykuł 17) reguluje obowiązki pracowników w zakresie używania substancji i preparatów chemicznych w pracy.
- W części VI (artykuł 18) są określone prawa pracowników i ich przedstawicieli, takie jak i prawo oddalenia się z miejsca zagrożenia, prawo do bycia informowanym; uregulowane zostały również kwestie związane z ochroną informacji mającej strategiczne znaczenie gospodarcze.
- Część VII (artykuł 19) dotyczy odpowiedzialności państw eksportujących substancje i preparaty chemiczne.

* * *

ANALIZA PORÓWNAWCZA

Lista polskich aktów prawnych regulujących zagadnienia, których dotyczy konwencja nr 170 (stan prawny na dzień 15 sierpnia 2004 r.):

- 1) ustawa z dnia 11 stycznia 2001 r. o substancjach i preparatach chemicznych (Dz. U. Nr 11, poz. 84, z późn. zm.),
- 2) ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (tj. Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94, z późn. zm.),
- 3) ustawa z dnia 28 października 2002 r. o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych (Dz. U. Nr 199, poz. 1671),
- 4) ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. Nr 62, poz. 628, z późn. zm.),
- 5) ustawa z dnia 11 maja 2001 r. o opakowaniach i odpadach opakowaniowych (Dz. U. Nr 63, poz. 638, z późn. zm.),
- 6) rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady Unii Europejskiej nr 304/2003 z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie eksportu i importu niebezpiecznych chemikaliów,
- 7) rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 2 września 2003 r. w sprawie kryteriów sposobu klasyfikacji substancji i preparatów chemicznych (Dz. U. Nr 171, poz. 1666),
- 8) rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 2 września 2003 r. w sprawie oznakowania opakowań substancji niebezpiecznych i preparatów niebezpiecznych (Dz. U. Nr 173, poz. 1679),
- 9) rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 3 lipca 2002 r. w sprawie karty charakterystyki substancji niebezpiecznej i preparatu niebezpiecznego (Dz. U. Nr 140, poz. 1171),
- 10) rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 2 września 2003 r. w sprawie wykazu substancji niebezpiecznych wraz z ich klasyfikacją i oznakowaniem (Dz. U. Nr 199, poz. 1948),
- 11) rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 5 lipca 2004 r. w sprawie ograniczeń, zakazów lub warunków produkcji, obrotu lub stosowania substancji

niebezpiecznych i preparatów niebezpiecznych oraz zawierających je produktów (Dz. U. Nr 168, poz. 1762),

- 12) rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 14 marca 2003 r. w sprawie sposobu oznakowania miejsc, rurociągów oraz pojemników i zbiorników służących do przechowywania lub zawierających substancje niebezpieczne lub preparaty niebezpieczne (Dz. U. Nr 61, poz. 552),
- 13) rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (tj. Dz. U. z 2003 r. Nr 169, poz. 1650),
- 14) rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. Nr 112, poz. 1206),
- 15) rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 14 marca 2000 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy ręcznych pracach transportowych (Dz. U. Nr 26, poz. 313 i Nr 82, poz. 930),
- 16) rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 28 maja 1996 r. w sprawie szczegółowych zasad szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz. U. Nr 62, poz. 285),
- 17) rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 listopada 2002 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. Nr 217, poz. 1833).

Część I – Zakres stosowania i definicje

ad Artykuł 1

ustęp 1

Kryterium obowiązywania przepisów z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy w Rzeczypospolitej Polskiej ma charakter podmiotowy, nie zaś przedmiotowy. Przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy dotyczą wszystkich pracowników. W konsekwencji odpowiednimi przepisami są objęte wszystkie gałęzie działalności gospodarczej.

ustęp 2

lit. a) Prawo polskie nie przewiduje podobnych wyłączeń.

lit. b) Kwestia ochrony poufnych informacji została uregulowana w Kodeksie pracy (Dział IV, rozdział II „Obowiązki pracodawców i pracowników” oraz rozdział IIa – „Zakaz konkurencji”), w ustawie z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji oraz w art. 21 ustawy o substancjach i preparatach chemicznych. Szczegółowe omówienie – patrz ad art. 18 ust. 4.

ustęp 3

Prawo polskie nie dopuszcza tego typu wyłączeń, gdyż zakłada się, że pracownicy są zawsze potencjalnie narażeni na oddziaływanie niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych.

ustęp 4

W art. 1 ustawy o substancjach i preparatach chemicznych są wymienione substancje i preparaty chemiczne, do których, z pewnymi zastrzeżeniami, ustawy nie stosuje się. Są to:

- 1) substancje chemiczne stanowiące źródła promieniotwórcze, w zakresie określonym w odrębnych przepisach,
- 2) substancje chemiczne i ich mieszaniny w formie odpadów,
- 3) substancje i preparaty chemiczne będące:
  - a) produktami leczniczymi,
  - b) środkami spożywczymi,
  - c) środkami żywienia zwierząt,
  - d) środkami ochrony roślin,
  - e) kosmetykami,
  - f) środkami odurzającymi i substancjami psychotropowymi,
  - g) amunicją,
  - h) wyrobami medycznymi inwazyjnymi lub wyrobami medycznymi przeznaczonymi do stosowania w bezpośrednim kontakcie z ciałem człowieka,
  - i) nawozami.

Nie ma wśród nich substancji chemicznych pochodzących od żywych organizmów, a zatem ustawa obejmuje swoim zakresem te substancje chemiczne.

ad Artykuł 2 lit. a i b

Ustawa o substancjach i preparatach chemicznych w art. 2 definiuje pojęcia substancji chemicznych i preparatów chemicznych, jak również substancji i preparatów niebezpiecznych. Pojęcia te obejmują zakresem użyte w konwencji pojęcia „substancje i preparaty chemiczne” oraz „niebezpieczne substancje i preparaty chemiczne”.

Część II – Zasady ogólne

ad Artykuł 3

Konsultacje w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy są przeprowadzane na różnych szczeblach, zarówno w fazie opracowywania projektów przepisów w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy, jak też ich realizowania.

Ustawa z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych w art. 19 ust. 2 nakłada na organy władzy i administracji obowiązek kierowania do odpowiednich władz statutowych związków założeń lub projektów aktów prawnych objętych zadaniami związków zawodowych (do takich należą sprawy z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy) celem zaopiniowania. Na podstawie art. 16 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o organizacjach pracodawców, organy władzy i administracji państwowej są obowiązane zapewnić organizacjom pracodawców możliwość zaopiniowania założeń oraz projektów ustaw i aktów wykonawczych do tych ustaw, w zakresie objętym zadaniami związku pracodawców.

ad Artykuł 4

Wyrazem prowadzenia w Rzeczypospolitej Polskiej spójnej polityki w dziedzinie używania substancji chemicznych w pracy jest przyjęcie szczegółowych przepisów prawnych dotyczących substancji i preparatów chemicznych (produkcja, używanie, transport i ochrona przed narażeniem ludzi i środowiska) oraz powołanie organów uprawnionych do kontroli ich realizacji (Państwowa Inspekcja Pracy, Inspektor do Spraw Substancji Chemicznych i Preparatów, Państwowa Inspekcja Sanitarna, Państwowa Inspekcja Handlowa, Państwowa Straż Pożarna, Straż Graniczna i organy celne).

Ministerstwo Gospodarki i Pracy co roku opracowuje "Ocenę stanu bezpieczeństwa i higieny pracy". W dokumencie tym jest przedstawiany stan bezpieczeństwa i higieny pracy w zakładach oraz proces realizacji obowiązków w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przez pracodawców (w tym bezpieczeństwo używania substancji i preparatów chemicznych w pracy) oraz przez organy Rządu, których działalność wywiera wpływ na kształtowanie warunków pracy w zakładach. Zawiera on również wnioski, których realizacja przyczynia się do poprawy stanu bezpieczeństwa i higieny pracy.

Główny Inspektor Pracy jest ustawowo zobowiązany do przedstawiania Sejmowi oraz Radzie Ministrów informacji z działalności Państwowej Inspekcji Pracy oraz do sporządzania corocznych sprawozdań z działalności Inspekcji, wraz z wynikającymi z tej działalności wnioskami co do przestrzegania prawa pracy przez zakłady pracy i nadzorujące je jednostki organizacyjne oraz organy administracji państwowej i organizacje społeczne. Sprawozdanie jest podawane do wiadomości publicznej.

ad Artykuł 5

Zgodnie z art. 31 ustawy o substancjach i preparatach chemicznych minister właściwy do spraw gospodarki może nałożyć ograniczenia, zakazy lub warunki używania substancji i preparatów chemicznych w razie stwierdzenia, że używanie niebezpiecznych substancji lub preparatów stwarza uzasadnione ryzyko dla zdrowia człowieka lub środowiska lub gdy wynika to z porozumień międzynarodowych.

Ograniczenia takie w chwili obecnej przewiduje rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 5 lipca 2004 r. w sprawie ograniczeń, zakazów lub warunków produkcji, obrotu lub stosowania substancji i preparatów niebezpiecznych oraz zawierających je produktów.

Rozporządzenie to zakazuje wprowadzania do obrotu detalicznego, z pewnymi wyjątkami, substancji i preparatów niebezpiecznych:

- 1) zaklasyfikowanych, zgodnie z odrębnymi przepisami, jako bardzo toksyczne lub żrące, z przypisanym zwrotem R35,
- 2) metanolu,
- 3) preparatów zawierających metanol w stężeniach większych niż 3% wagowych.

Rozporządzenie określa warunki stosowania substancji i preparatów bardzo toksycznych, żrących oraz metanolu w działalności zawodowej, jak też wprowadza ograniczenia w stosowaniu lub zakaz wprowadzania do obrotu szeregu niebezpiecznych substancji i preparatów, w tym substancji zaklasyfikowanych jako łatwo palne, wysoce łatwo palne i skrajnie łatwo palne, chlorku winylu, związków rtęci, związków arsenu, beznzenu, kadmu, niklu czy produktów organicznych cyny.

Część III – Klasyfikacja i środki z nią związane

ad Artykuł 6

ustępy 1, 2 i 4

Szczegółowe kryteria i sposób klasyfikacji substancji chemicznych i preparatów na podstawie ich właściwości fizykochemicznych, toksyczności, analizy efektów specyficznych dla człowieka oraz analizy skutków działania na środowisko określa rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 2 września 2003 r. w sprawie kryteriów i sposobu klasyfikacji substancji i preparatów chemicznych. Celem klasyfikacji jest określenie zagrożeń, jakie mogą stwarzać substancje i preparaty chemiczne w toku ich normalnego stosowania lub użytkowania, ze względu na toksyczność, właściwości fizykochemiczne i ekotoksyczność. Analizie poddaje się wszystkie rodzaje zagrożeń.

W celu sporządzenia klasyfikacji preparatów bierze się pod uwagę występujące w preparacie (jako składniki i jako zanieczyszczenia) substancje chemiczne stwarzające zagrożenie dla zdrowia człowieka lub dla środowiska, jeżeli ich stężenia są równe lub większe niż stężenia podane w tabeli określającej stężenia substancji niebezpiecznych w preparacie wymagające uwzględnienia tych substancji w klasyfikacji preparatu (tabela ta stanowi załącznik do rozporządzenia).

ustęp 3

Kwestie transportu niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych są uregulowane w ustawie z dnia 28 października 2002 r. o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych. W przypadkach nieuregulowanych ustawą obowiązują przepisy Umowy Europejskiej dotyczącej międzynarodowego przewozu drogowego towarów niebezpiecznych (ADR), sporządzonej w Genewie dnia 30 września 1957 r.

i wielokrotnie nowelizowanej (Dz. U. z 1975 r. Nr 35, poz. 189 i 190, z późn. zm.). Patrz także Oświadczenie Rządowe z dnia 24 września 2002 r. w sprawie wejścia w życie zmian do załączników A i B Umowy Europejskiej dotyczącej międzynarodowego przewozu drogowego towarów niebezpiecznych (Dz. U. z 2002 r. Nr 194, poz. 1629).

ad Artykuł 7

ustępy 1, 2 i 3 punkt 1

Obowiązek oznakowania niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych nakłada:

- 1) art. 25 ustawy o substancjach i preparatach chemicznych: oznakowanie opakowania substancji lub preparatu niebezpiecznego obejmuje nazwę umożliwiającą jednoznaczną identyfikację substancji lub preparatu, nazwy substancji niebezpiecznych zawartych w preparacie, a także odpowiednie znaki ostrzegawcze i napisy,
- 2) art. 221 § 1 Kodeksu pracy: w procesie pracy niedopuszczalne jest stosowanie substancji i preparatów chemicznych nieoznakowanych w sposób widoczny, umożliwiający ich identyfikację. Stosowanie niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych jest dopuszczalne pod warunkiem zastosowania środków zapewniających pracownikom ochronę ich zdrowia i życia.

Sposób oznakowania określa:

- 1) rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 2 września 2003 r. w sprawie oznakowania opakowań substancji niebezpiecznych i preparatów niebezpiecznych: na opakowaniu musi znaleźć się nazwa substancji lub preparatu, a w przypadku preparatu także nazwy najważniejszych substancji wchodzących w jego skład; dane producenta, a w przypadku substancji i preparatów chemicznych produkowanych za granicą importera lub dystrybutora; znaki ostrzegawcze i napisy określające ich znaczenie. Oznakowania zawiera numer WE, jeżeli został on przypisany danej substancji w odrębnych przepisach, oraz wyrazy „Oznakowanie WE” w przypadku substancji ujętych w wykazie substancji niebezpiecznych. Rozporządzenie określa też sposób oznakowania opakowań substancji i preparatów niebezpiecznych (wielkość, kolor), jak również brzmienie zwrotów określających warunki bezpiecznego stosowania

niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych (tzw. zwroty S) oraz zwrotów wskazujących rodzaj zagrożenia (tzw. zwroty R),

- 2) rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 14 marca 2003 r. w sprawie sposobu oznakowania miejsc, rurociągów oraz pojemników i zbiorników służących do przechowywania lub zawierających substancje niebezpieczne lub preparaty niebezpieczne.

ustęp 3 punkt 2 - patrz art. 6 ust. 3.

ad Artykuł 8

ustępy 1 i 2

Obowiązek sporządzenia „karty charakterystyki substancji niebezpiecznej lub preparatu niebezpiecznego” przewiduje art. 5 ustawy o substancjach i preparatach chemicznych. Wzór karty określa rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 3 lipca 2002 r. w sprawie karty charakterystyki substancji niebezpiecznej i preparatu niebezpiecznego. Ponadto rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 14 sierpnia 2002 r. w sprawie obowiązku dostarczania karty charakterystyki niektórych preparatów niezaklasyfikowanych jako niebezpieczne, wprowadza obowiązek dostarczenia, na żądanie odbiorcy prowadzącego działalność zawodową, karty charakterystyki preparatu, który zawiera określoną w rozporządzeniu ilość substancji, stwarzającą zagrożenie dla zdrowia.

Zgodnie z art. 5 ust. 1 ustawy o substancjach i preparatach chemicznych, karta charakterystyki jest przeznaczona dla użytkowników prowadzących działalność zawodową, w celu umożliwienia im podjęcia w miejscu pracy środków niezbędnych do zapewnienia bezpieczeństwa oraz ochrony zdrowia człowieka i środowiska. Art. 5 ust. 3 ustawy zobowiązuje każdą osobę wprowadzającą do obrotu substancję lub preparat niebezpieczny do bezpłatnego udostępnienia ich odbiorcy karty charakterystyki, najpóźniej w dniu dostawy.

Zgodnie z rozporządzeniem w sprawie karty charakterystyki, w karcie tej zawarte są takie informacje, jak:

- 1) dane producenta, importera lub dystrybutora,
- 2) identyfikacja substancji lub preparatu, czyli nazwa i przeznaczenie,
- 3) skład i informacja o składnikach,

- 4) identyfikacja zagrożeń, czyli najważniejsze skutki i objawy szkodliwego działania na zdrowie człowieka lub na środowisko, jakie może spowodować stosowanie substancji lub preparatu, w tym również stosowanie niewłaściwe,
- 5) pierwsza pomoc – czy potrzebna jest natychmiastowa pomoc medyczna (informacje o pierwszej pomocy muszą być zwięzłe i zrozumiałe dla poszkodowanego, osób postronnych i osób udzielających pierwszej pomocy), objawy i skutki narażenia, informacja, co należy zrobić w miejscu wypadku i czy mogą wystąpić opóźnione skutki narażenia,
- 6) postępowanie w okolicznościach szczególnych (w razie pożaru, niezamierzonego uwolnienia do środowiska),
- 7) postępowanie z substancją/preparatem i ich magazynowanie,
- 8) kontrola narażenia i środki ochrony indywidualnej,
- 9) właściwości fizykochemiczne,
- 10) stabilność i reaktywność, w tym możliwość wystąpienia niebezpiecznych reakcji w pewnych warunkach,
- 11) informacje toksykologiczne,
- 12) informacje ekologiczne,
- 13) postępowanie z odpadami,
- 14) informacje o transporcie,
- 15) informacje dotyczące przepisów prawnych,
- 16) inne informacje (zwłaszcza konieczne szkolenia, zalecane stosowanie i ograniczeń stosowania, zmian dokonanych w karcie charakterystyki w przypadku jej aktualizacji).

ustęp 3

Załącznik do rozporządzenia w sprawie karty charakterystyki substancji niebezpiecznej i preparatu niebezpiecznego stanowi, że słownictwo użyte do identyfikacji substancji lub preparatu musi być identyczne ze słownictwem podanym na oznakowaniu opakowania, wykonanym zgodnie z przepisami dotyczącymi oznakowania opakowań substancji niebezpiecznych i preparatów niebezpiecznych. Można również wskazać dodatkowe sposoby identyfikacji.

ad Artykuł 9

Art. 5 ust. 3 ustawy o substancjach i preparatach w chemicznych zobowiązuje osobę wprowadzającą niebezpieczne substancje i preparaty chemiczne do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej do bezpłatnego udostępnienia odbiorcy karty charakterystyki, najpóźniej w dniu ich pierwszej dostawy. Jeżeli pojawią się nowe informacje, osoba wprowadzająca ma obowiązek zaktualizować kartę charakterystyki. Ponadto do obowiązków osoby wprowadzającej należy przechowywanie danych, na podstawie których dokonano klasyfikacji i oznakowania preparatu oraz sporządzone karty charakterystyki (przez 5 lat od dnia wycofania preparatu z obrotu) – art. 6 ustawy.

Zgodnie z art. 4 ust. 4 ustawy, klasyfikacji substancji niezamieszczonych w wykazie substancji niebezpiecznych sporządzonym przez Ministra Zdrowia oraz preparatów dokonuje osoba wprowadzająca substancję lub preparat do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zgodnie z kryteriami określonymi w rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie kryteriów i sposobu klasyfikacji substancji i preparatów chemicznych.

W przypadku substancji nowych producent oraz importer, przed wprowadzeniem do obrotu, jest obowiązany zgłosić ją Inspektorowi do Spraw Substancji Chemicznych i Preparatów. Dokumentacja dołączona do zgłoszenia powinna zawierać dane niezbędne do oceny zagrożenia stwarzanego przez tę substancję dla zdrowia człowieka i środowiska, zwłaszcza w warunkach przewidywanych zastosowań, oraz propozycję klasyfikacji, oznakowania opakowań i karty charakterystyki, w przypadku niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych.

Ponadto § 3 rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie kart charakterystyki zobowiązuje osobę wprowadzającą do obrotu substancję nową do aktualizacji karty charakterystyki w razie pojawienia się nowych istotnych informacji na temat substancji lub preparatu niebezpiecznego i do dostarczenia zaktualizowanej karty charakterystyki odbiorcy substancji lub preparatu niebezpiecznego, któremu dostarczyła taką substancję lub preparat w ciągu ostatnich 12 miesięcy.

Część IV – Odpowiedzialność pracodawców

ad Artykuł 10

ustępy 1-3

Zgodnie z art. 220 § 1 K.p. niedopuszczalne jest stosowanie materiałów (w tym substancji i preparatów chemicznych) i procesów technologicznych bez uprzedniego ustalenia stopnia szkodliwości dla zdrowia pracowników i podjęcia odpowiednich środków profilaktycznych. Zgodnie z art. 221 K.p. stosowanie niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych jest dopuszczalne pod warunkiem ich oznakowania w sposób umożliwiający ich identyfikację, a stosowanie niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych – pod warunkiem posiadania ich kart charakterystyki. Zgodnie z art. 5 ust. 2 ustawy o substancjach i preparatach chemicznych jest niedopuszczalne stosowanie w działalności zawodowej substancji i preparatów niebezpiecznych niemających karty charakterystyki.

ustęp 4

Zgodnie z art. 221 § 2 K.p. niedopuszczalne jest stosowanie niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych bez posiadania aktualnego spisu tych substancji i preparatów oraz ich kart charakterystyki.

Ponadto Kodeks pracy w art. 222 § 3 nakłada na pracodawcę obowiązek rejestrowania wszystkich rodzajów prac w kontakcie z substancjami rakotwórczymi i mutagennymi.

Zgodnie z art. 6a ustawy o substancjach i preparatach chemicznych osoba wprowadzająca do obrotu substancję niebezpieczną lub preparat niebezpieczny ma obowiązek ustanowić, prowadzić i aktualizować na bieżąco spis posiadanych substancji niebezpiecznych i preparatów niebezpiecznych.

ad Artykuł 11

Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (w rozdziale 6 części D – Prace przy użyciu materiałów niebezpiecznych) reguluje w sposób ogólny kwestie przenoszenia substancji chemicznych, a także zobowiązuje pracodawców do informowania pracowników o właściwościach stosowanych substancji i preparatów chemicznych oraz o ryzyku dla zdrowia i bezpieczeństwa pracowników związanym z ich stosowaniem oraz o sposobach bezpiecznego ich stosowania i postępowania w sytuacjach awaryjnych.

Szczegółowe przepisy dla wybranych substancji i preparatów chemicznych (np. żrących, bardzo toksycznych, pyłących), jeżeli chodzi o organizację i sposób ich ręcznego transportu, określa rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 14 marca 2000 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy ręcznych pracach transportowych, zgodnie z którym przed dopuszczeniem pracownika do ręcznych prac transportowych pracodawca powinien przeszkolić pracownika w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy, w tym w zakresie prawidłowych sposobów wykonywania ręcznych prac transportowych, oraz informować pracowników o wszystkich aspektach bezpieczeństwa i higieny pracy, w tym o wynikach oceny ryzyka zawodowego oraz środkach bezpieczeństwa zapobiegających urazom. Organizacja pracy i metody ręcznego przemieszczania materiałów mogących stwarzać zagrożenia w związku z ich właściwościami (żrących, bardzo toksycznych, pyłących) powinny eliminować lub ograniczać te zagrożenia.

ad Artykuł 12

Kwestie ochrony i kontroli narażenia regulują:

- 1) art. 227 K.p., który stanowi, że pracodawca jest obowiązany przeprowadzać na swój koszt badania i pomiary czynników szkodliwych dla zdrowia (w tym czynników chemicznych), rejestrować i przechowywać wyniki tych badań oraz udostępniać je pracownikom. Artykuł ten zawiera również dyspozycję dla Ministra Zdrowia, zobowiązując go do uregulowania kwestii trybu, metody, rodzaju częstotliwości wykonywania tych badań i pomiarów, jak też sposób rejestrowania i przechowywania wyników tych badań i pomiarów oraz sposób udostępniania tych wyników pracownikom. Prace nad rozporządzeniem są w toku,
- 2) rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 listopada 2002 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy, w którym zostały określone granice narażenia pracowników na działanie substancji chemicznych (najwyższe dopuszczalne stężenia tych substancji w środowisku pracy).

ad Artykuł 13

ustęp 1

Ocenę ryzyka reguluje:

- art. 212 K.p., art. 220 K.p., art. 222 § 1 K.p., art. 227 § 1 pkt 1 K.p.; zgodnie z tymi przepisami pracodawca jest obowiązany:
- chronić zdrowie i życie pracowników poprzez zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków pracy, przy odpowiednim wykorzystywaniu osiągnięć nauki i techniki,
- oceniać i dokumentować ryzyko zawodowe związane z wykonywaną pracą oraz stosować niezbędne środki profilaktyczne zmniejszające to ryzyko,
- stosować środki zapobiegające chorobom zawodowym i innym chorobom związanym z wykonywaną pracą, w tym utrzymywać w stanie stałej sprawności urządzenia ograniczające lub eliminujące szkodliwe dla zdrowia czynniki środowiska pracy oraz urządzenia do pomiarów tych czynników,
- dostarczyć pracownikom nieodpłatnie środki ochrony indywidualnej zabezpieczające przed działaniem niebezpiecznych i szkodliwych dla zdrowia czynników środowiska pracy oraz informować o sposobach posługiwania się tymi środkami.
- § 39 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, określający obowiązek pracodawcy zatrudniającego pracowników przy pracach z niebezpiecznymi substancjami i preparatami chemicznymi przeprowadzania oceny i dokumentowania ryzyka zawodowego, występującego przy określonych pracach, oraz stosowania niezbędnych środków profilaktycznych zmniejszających to ryzyko. Środki, jakie powinny być stosowane w razie zagrożeń powodowanych stosowaniem substancji i preparatów chemicznych, określone są ponadto m.in. w § 39 ust. 2 i 3 oraz § 101 tego rozporządzenia.
- ponadto nowe brzmienie (obowiązujące od dnia 1 maja 2004 r.) art. 14 ust. 6 ustawy o substancjach i preparatach chemicznych zobowiązuje Ministra Zdrowia do wydania rozporządzenia, które będzie określać sposoby oceny ryzyka dla zdrowia człowieka i dla środowiska stwarzanego przez substancje nowe.

ustęp 2

Odpowiednie rozwiązania zawierają art. 224 K.p. oraz §§ 39 ust. 1, 44 , 41 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy. Zgodnie z Kodeksem pracy pracodawca, w razie prowadzenia działalności stwarzającej możliwość wystąpienia nagłego niebezpieczeństwa dla zdrowia lub życia pracowników, jest obowiązany podejmować działania zapobiegające takiemu niebezpieczeństwu, w tym musi zapewnić:

- 1) odpowiednie do rodzaju niebezpieczeństwa urządzenia i sprzęt ratowniczy oraz ich obsługę przez osoby należycie przeszkolone,
- 2) udzielenie pierwszej pomocy poszkodowanym.

Zgodnie z § 44 rozporządzenia w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, pracodawca jest obowiązany zapewnić pracownikom sprawny system pierwszej pomocy w razie wypadku oraz środki udzielania pierwszej pomocy, w tym punkty pierwszej pomocy w wydziałach (oddziałach), w których są wykonywane prace powodujące duże zagrożenie wypadkami lub zagrożenia dla zdrowia oraz apteczki w poszczególnych wydziałach (oddziałach) zakładu pracy. Natomiast § 101 rozporządzenia zobowiązuje pracodawcę do podjęcia kroków mających na celu zmniejszenie narażenia pracowników zatrudnionych w procesach pracy, w których występują czynniki niebezpieczne stwarzające ryzyko dla zdrowia i życia pracowników, w tym m.in. do:

- 1) zastąpienia tych procesów innymi, w których takie czynniki nie występują, lub
- 2) ograniczenia do minimum liczby pracowników narażonych na te czynniki,
- 3) ograniczenia do minimum występowania tych czynników w środowisku pracy,
- 4) zapewnienia stosowania środków ochrony zbiorowej, a gdy narażenie nie może być zlikwidowane w inny sposób – środków ochrony indywidualnej.

ad Artykuł 14

Podstawowymi aktami regulującymi kwestie usuwania resztek niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych są ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach i ustawa z dnia 11 maja 2001 r. o opakowaniach i odpadach opakowaniowych. Szczegółowe rozwiązania w zakresie usuwania odpadów

niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych zawiera rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów.

Regulacje w zakresie przemieszczania odpadów niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych zawarte zostały w ustawie z dnia 28 października 2002 r. o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych.

Przepisy zawarte w wymienionych powyżej aktach są zgodne z wymogami Artykułu 14.

ad Artykuł 15

Wymagania zawarte w art. 15 konwencji znajdują odzwierciedlenie w:

pkt a)

- art. 226 K.p.: pracodawca jest obowiązany informować pracowników o ryzyku zawodowym, które wiąże się z wykonywaną pracą oraz o zasadach ochrony przed zagrożeniami,
- § 92 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy stanowiącym, że pracodawca jest obowiązany informować pracowników o właściwościach fizycznych, chemicznych i biologicznych stosowanych w zakładzie pracy materiałów, półfabrykatów i wyrobów gotowych oraz o ryzyku dla zdrowia i bezpieczeństwa pracowników, związanych z ich stosowaniem, a także o sposobach bezpiecznego ich stosowania oraz postępowania z nimi w sytuacjach awaryjnych,
- § 102 tego samego rozporządzenia: pracodawca jest obowiązany poinformować pracowników o możliwości powstania nieprzewidzianych sytuacji, podczas których mogłoby wystąpić poważne zagrożenie dla zdrowia lub życia, związane z występowaniem czynników niebezpiecznych (w tym substancji i preparatów chemicznych).
- § 6 ust. 2 rozporządzenia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej w sprawie badań i pomiarów: w razie stwierdzenia przekroczeń najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia, pracodawca jest obowiązany niezwłocznie, w sposób ustalony w danym zakładzie pracy, poinformować o tym pracowników oraz umieścić na odpowiednim stanowisku pracy informacje o stwierdzonym narażeniu,

pkt b)

- art. 237⁴ § 2 K.p.: Kodeks pracy zobowiązuje pracodawcę do zaznajomienia pracowników z przepisami i zasadami bezpieczeństwa i higieny pracy dotyczącymi wykonywanych przez nich prac oraz do wydawania szczegółowych instrukcji i wskazówek dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy na stanowiskach pracy,
- § 41 ust. 1, pkt 3 i ust. 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy: pracodawca ma obowiązek udostępnić pracownikom, do stałego korzystania, aktualne instrukcje bezpieczeństwa i higieny pracy m.in. dotyczące postępowania z materiałami szkodliwymi dla zdrowia i niebezpiecznymi. Instrukcje dotyczące prac związanych ze stosowaniem niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych powinny uwzględniać informacje zawarte w kartach charakterystyki tych substancji i preparatów,

pkt c)

- § 41 rozporządzenia w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy: pracodawca jest obowiązany udostępnić pracownikom, do stałego korzystania, aktualne instrukcje bezpieczeństwa i higieny pracy. W odniesieniu do prac związanych ze stosowaniem substancji i preparatów niebezpiecznych instrukcje te powinny uwzględniać informacje zawarte w karcie charakterystyki,

pkt d)

- art. 237³ K.p. oraz rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 28 maja 1996 r. w sprawie szczegółowych zasad szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy, które reguluje zasady szkolenia wstępnego oraz szkolenia i doskonalenia okresowego. W przypadku stosowania niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych, powodujących szczególnie duże zagrożenie dla zdrowia lub zagrożenie wypadkowe, szkolenie okresowe pracowników zatrudnionych na stanowiskach robotniczych związanych z występowaniem takiego zagrożenia powinno być przeprowadzane nie rzadziej niż raz w roku, a w pozostałych przypadkach – nie rzadziej niż raz na 3 lata.

ad Artykuł 16

Zgodnie z art. 237^{1a} K.p. pracodawca konsultuje z pracownikami lub ich przedstawicielami wszystkie działania związane z bezpieczeństwem i higieną pracy, w tym m.in. dotyczące zmian w organizacji pracy i wyposażeniu stanowisk pracy, wprowadzania nowych procesów technologicznych oraz substancji i preparatów chemicznych, jeżeli mogą one stwarzać zagrożenia dla zdrowia lub życia pracowników.

Część V – Obowiązki pracowników

ad Artykuł 17

Art. 7 ustawy o substancjach i preparatach chemicznych nakłada na osobę stosującą niebezpieczną substancję lub preparat obowiązek zapoznania się z kartą charakterystyki, a jeżeli z karty wynika, że substancje lub preparaty chemiczne mogą stanowić zagrożenie dla zdrowia człowieka lub środowiska, osoba ta ma obowiązek podjęcia niezbędnych działań zapobiegających powstaniu zagrożenia. Zgodnie z art. 211 K.p. pracownik jest m.in. zobowiązany współdziałać z pracodawcą w wypełnianiu obowiązków dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy.

Część VI – Prawa pracowników i ich przedstawicieli

ad Artykuł 18

ustępy 1 i 2

Uprawnienia pracowników dotyczące oddalenia się z miejsca pracy reguluje art. 210 K.p. Pracownik może się oddalić z miejsca pracy w sytuacji, gdy warunki pracy nie odpowiadają przepisom bezpieczeństwa i higieny pracy, stwarzają bezpośrednie zagrożenie dla zdrowia lub życia pracownika lub innych osób, a samo powstrzymanie się od pracy nie usuwa zagrożenia. Pracownik, który oddalił się z miejsca zagrożenia, nie może ponosić ujemnych skutków swojego działania. Art. 210 § 3 K.p.

przewiduje, że w takim przypadku zachowuje on prawo do wynagrodzenia. Ponieważ wypowiedzenie stosunku pracy przez pracodawcę powinno być uzasadnione (art. 30 § 4 K.p.), to takie oddalenie się pracownika z miejsca zagrożenia nie będzie mogło być uznane za podstawę wypowiedzenia. Wobec pracownika, który zgodnie z prawem oddalił się z miejsca pracy w sytuacji, o której mowa powyżej, nie można również zastosować kary upomnienia ani kary nagany (art. 108 § 1 K.p.), ponieważ postępował on zgodnie z przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy.

ustęp 3

Patrz ad artykuł 15 konwencji

ustęp 4

1. Kodeks pracy reguluje kwestie ochrony informacji poufnych w dziale IV, rozdział II – „Obowiązki pracodawców i pracowników” oraz w rozdziale IIa – „Zakaz konkurencji”. W rozdziale II ogólnie zostały określone obowiązki pracownika dotyczące zachowania w tajemnicy informacji, których ujawnienie mogłoby narazić pracodawcę na szkodę oraz przestrzegania tajemnicy określonej odrębnymi przepisami. Sprecyzowanie tego rodzaju obowiązków następuje w regulaminie pracy danego zakładu. W rozdziale IIa zostały uregulowane z kolei kwestie możliwości zawarcia między stronami stosunku pracy umowy zakazującej prowadzenia przez pracownika, w określonym umową zakresie, działalności konkurencyjnej w czasie trwania stosunku pracy. Chociaż Kodeks pracy nie podaje definicji „działalności konkurencyjnej”, to z art. 101² § 1 K.p. można wyciągnąć wniosek, że „działalność konkurencyjna” będzie polegała zwłaszcza na wykorzystywaniu przez pracownika „szczególnie ważnych informacji, których ujawnienie mogłoby narazić pracodawcę na szkodę”. Kodeks pracy (w zakresie wyznaczonym pojęciem działalności konkurencyjnej) zapewnia stronom swobodę co do sposobu określenia zakazanej działalności konkurencyjnej.
2. Ustawa z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji reguluje zapobieganie i zwalczanie nieuczciwej konkurencji w działalności gospodarczej, w szczególności produkcji przemysłowej – m.in. w interesie publicznym oraz interesie przedsiębiorców. Zgodnie z art. 3 ustawy, czynem nieuczciwej konkurencji jest m.in. naruszenie tajemnicy przedsiębiorstwa, przez którą

rozumie się nie ujawnione do wiadomości publicznej informacje techniczne, technologiczne, handlowe lub organizacyjne przedsiębiorstwa, co do których przedsiębiorca podjął niezbędne działania w celu zachowania ich poufności (art. 11 ust. 4).

3. Ustawa o substancjach i preparatach chemicznych w art. 21 stanowi, że przedstawione przez zgłaszającego substancję nową (producent lub importer) dane dotyczące informacji handlowych i procesu produkcji są informacjami oznaczonymi klauzulą „poufne”. Zgłaszający może również wystąpić o zastrzeżenie tych danych, których ujawnienie mogłoby naruszyć jego interes z uwagi na tajemnicę handlową lub dotyczącą procesu produkcji, w tym nazwy chemicznej substancji nowej. Nie można jednak utajnić takich informacji, jak: fizykochemiczne właściwości substancji nowej, sposoby jej unieszkodliwiania, jeżeli jest to substancja sklasyfikowana jako niebezpieczna, dane zawarte w karcie charakterystyki, warunki bezpiecznego stosowania. Zastosowanie, z uwagi na tajemnicę handlową, alternatywnej nazwy rodzajowej dla zawartych w preparacie substancji niebezpiecznych wymaga zgody Inspektora do spraw substancji i preparatów chemicznych (art. 25 ust. 1 ustawy o substancjach i preparatach chemicznych).

Część VII – Odpowiedzialność państw eksportujących

ad Artykuł 19

Od chwili wejścia do Unii Europejskiej Rzeczpospolitą Polską obowiązują przepisy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady Unii Europejskiej nr 304/2003 z 28 stycznia 2003 r. w sprawie eksportu i importu niebezpiecznych chemikaliów. Rozporządzenie wykonuje zasady konwencji w sprawie procedury zgody po uprzednim poinformowaniu w międzynarodowym handlu niektórymi niebezpiecznymi substancjami chemicznymi i pestycydami (tzw. Konwencja rotterdamska). Zgodnie z tym rozporządzeniem do wywozu szczególnie groźnych substancji i preparatów chemicznych (wymienionych w załączniku I część 2 i 3) jest potrzebna zgoda wydana przez odpowiedni organ państwa importera; zgoda ta jest komunikowana za pośrednictwem Biura do spraw Substancji i Preparatów Chemicznych. Postanowienia rozporządzenia idą więc dalej niż artykuł 19 konwencji, gdyż jest wymagane nie tylko

powiadomienie, ale również zgoda państwa przyjmującego. Obecnie toczą się prace nad ratyfikacją przez Rzeczpospolitą Polską Konwencji rotterdamskiej.

* * *

W oparciu o przeprowadzoną analizę porównawczą postanowień konwencji z przepisami prawa polskiego należy stwierdzić, że ustawodawstwo polskie jest zgodne z wymogami Konwencji MOP nr 170 dotyczącej bezpieczeństwa przy używaniu substancji i preparatów chemicznych w pracy z 1990 r. Ponadto polskie ustawodawstwo jest w dużej mierze dostosowane do przepisów Unii Europejskiej dotyczących substancji i preparatów chemicznych, które ustalają znacznie wyższe standardy w tej dziedzinie niż konwencji nr 170. Ratyfikacja tej konwencji nie pociągnie za sobą konieczności zmiany aktów prawnych wymienionych w uzasadnieniu, a tym samym nie spowoduje zwiększenia wydatków lub zmniejszenia dochodów podmiotów sektora finansów publicznych, w stosunku do wielkości wynikających z obowiązujących przepisów. Zaś zmiana tych aktów w związku z dalszym dostosowaniem przepisów polskich do prawa wspólnotowego nie wpłynie ujemnie na zgodność polskiego prawa z postanowieniami konwencji nr 170.

Ratyfikacja tej konwencji wpisuje się w prowadzoną przez Rzeczpospolitą Polską politykę w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ochrony pracowników.

Z punktu widzenia skutków społecznych ratyfikacja konwencji nr 170, między innymi z uwagi na sprawowaną przez MOP kontrolę wykonywania jej postanowień, korzystnie wpłynie na bezpieczeństwo i higienę pracy, a także zdrowie pracowników stykających się w procesie pracy z substancjami i preparatami chemicznymi.

Zgodnie z opinią UKiE, postanowienia konwencji nie są sprzeczne z prawem Unii Europejskiej.

Wniosek o ratyfikację został skonsultowany z właściwymi resortami.

Zgodnie z ratyfikowaną przez Rzeczpospolitą Polską konwencją nr 144 dotyczącą trójstronnych konsultacji w zakresie wprowadzania w życie międzynarodowych norm w sprawie pracy z 1976 r., wniosek o ratyfikację konwencji nr 170 został skonsultowany z następującymi organizacjami: Ogólnopolskie Porozumienie

Związków Zawodowych, Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność”, Forum Związków Zawodowych, Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych, Konfederacja Pracodawców Polskich, Związek Rzemiosła Polskiego i Business Centre Club – Związek Pracodawców.

Konwencja nr 170, podobnie jak wszystkie konwencje przyjęte przez Międzynarodową Konferencję Pracy, dotyczy wolności i praw obywatelskich określonych w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz odnosi się do spraw uregulowanych w ustawach. Konwencja, na podstawie art. 89 ust. 1 Konstytucji, podlega ratyfikacji za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie. Konwencja nie rozszerza ani nie ogranicza praw i wolności zawartych w Konstytucji, lecz stanowi ich potwierdzenie.

W świetle powyższego należy uznać ratyfikację Konwencji MOP Nr 170 dotyczącej bezpieczeństwa przy używaniu substancji i preparatów chemicznych w pracy z 1990 r., za uzasadnioną i w związku z tym wnioskuje się – na podstawie art. 14 ustawy z dnia 14 kwietnia 2000 r. o umowach międzynarodowych (Dz. U. Nr 39, poz. 443 oraz z 2002 r. Nr 216, poz. 1824) oraz zgodnie z art. 89 ust. 1 pkt 2 i 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483) – o podjęcie stosownych kroków w tej sprawie.

Konwencja nr 170
dotycząca bezpieczeństwa
przy używaniu substancji i preparatów chemicznych w pracy

Konferencja Ogólna Międzynarodowej Organizacji Pracy,

zwołana do Genewy przez Radę Administracyjną Międzynarodowego Biura Pracy i zebrana tam w dniu 6 czerwca 1990 r. na siedemdziesiątej siódmej sesji,

biorąc pod uwagę odpowiednie międzynarodowe konwencje i zalecenia dotyczące pracy, w szczególności Konwencję i Zalecenie dotyczące benzenu z 1971 r., Konwencję i Zalecenie dotyczące raka zawodowego z 1974 r., Konwencję i Zalecenie dotyczące ochrony pracowników przed zagrożeniami zawodowymi w miejscu pracy, spowodowanymi zanieczyszczeniami powietrza, hałasem i wibracjami z 1977 r., Konwencję i Zalecenie dotyczące bezpieczeństwa i zdrowia pracowników z 1981 r., Konwencję i Zalecenie dotyczące służb medycyny pracy z 1985 r., Konwencję i Zalecenie dotyczące azbestu z 1986 r. oraz Listę chorób zawodowych, zrewidowaną w 1980 r. i stanowiącą załącznik do Konwencji dotyczącej świadczeń w razie wypadku przy pracy i chorób zawodowych z 1964 r.,

biorąc pod uwagę, iż ochrona pracowników przed szkodliwym oddziaływaniem substancji i preparatów chemicznych wzmacnia także ochronę ogółu ludności oraz środowiska,

biorąc pod uwagę, że pracownicy potrzebują i mają prawo do informacji dotyczących substancji i preparatów chemicznych używanych w miejscu pracy,

zważywszy, że podstawowe znaczenie ma zapobieganie lub ograniczenie zakresu występowania chorób zawodowych lub obrażeń, spowodowanych przez substancje i preparaty chemiczne poprzez:

- a) upewnienie się, iż wszystkie substancje i preparaty chemiczne podlegają ocenie, w celu określenia zagrożeń, które stwarzają,
- b) udostępnienie pracodawcom systemu mającego na celu uzyskanie od dostawców informacji na temat substancji i preparatów chemicznych używanych w pracy, tak aby mogli oni wprowadzić skuteczne środki ochrony pracowników przed niebezpieczeństwami związanymi z substancjami i preparatami chemicznymi,
- c) udzielanie pracownikom informacji o substancjach i preparatach chemicznych używanych w miejscu pracy oraz o stosowanych środkach zapobiegawczych, tak by mogli efektywnie korzystać ze środków ochrony,
- d) ustanowienie zasad, na których opierają się te środki, w celu zapewnienia bezpieczeństwa przy używaniu substancji i preparatów chemicznych,

powołując się na potrzebę współpracy, w ramach Międzynarodowego Programu Bezpieczeństwa Chemicznego, między Międzynarodową Organizacją Pracy, Programem Narodów Zjednoczonych do Spraw Środowiska, Światową Organizacją Zdrowia, Organizacją Narodów Zjednoczonych do Spraw Wyżywienia i Rolnictwa oraz Organizacją Narodów Zjednoczonych do Spraw Rozwoju Przemysłowego i biorąc pod uwagę odpowiednie akty prawne, kodeksy i wytyczne przyjęte przez te organizacje,

postanowiwszy przyjąć niektóre wnioski dotyczące bezpieczeństwa w toku używania substancji i preparatów chemicznych w pracy, która to sprawa stanowi piąty punkt porządku dziennego sesji,

postanowiwszy, że wnioski te zostaną ujęte w formę międzynarodowej konwencji,

przyjmuje dnia dwudziestego piątego czerwca tysiąc dziewięćset dziewięćdziesiątego roku następującą konwencję, która otrzyma tytuł: Konwencja dotycząca substancji i preparatów chemicznych z 1990 r.

CZĘŚĆ I

ZAKRES STOSOWANIA I DEFINICJE

Artykuł 1

1. Niniejsza konwencja ma zastosowanie do wszystkich gałęzi działalności gospodarczej, w których używane są substancje i preparaty chemiczne.

2. Właściwa władza Członka ratyfikującego niniejszą konwencję, po konsultacji z najbardziej reprezentatywnymi organizacjami zainteresowanych pracodawców i pracowników, oraz na podstawie oceny zagrożenia, a także środków ochronnych, które należy zastosować:

- a) może wyłączyć stosowanie konwencji lub wybranych jej postanowień w odniesieniu do niektórych gałęzi działalności gospodarczej, przedsiębiorstw lub produktów, jeżeli:
  - i) istnieją szczególne problemy wielkiej wagi;
  - ii) ochrona, jako całość, przyznana zgodnie z ustawodawstwem krajowym i praktyką nie jest słabsza od ochrony wynikającej z pełnego stosowania postanowień niniejszej konwencji;
- b) wyda specjalne przepisy mające na celu ochronę informacji niejawnych, których ujawnienie konkurentowi mogłoby narazić interes pracodawcy na szkodę, pod warunkiem, że nie zagraża to bezpieczeństwu i zdrowiu pracowników.

3. Niniejsza konwencja nie ma zastosowania do produktów, które w zwykłych lub rozsądnie przewidywalnych warunkach nie powodują narażenia pracownika na działanie niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych.

4. Niniejsza konwencja nie ma zastosowania do żywych organizmów, ma natomiast zastosowanie do substancji chemicznych, które od nich pochodzą.

Artykuł 2

W rozumieniu niniejszej Konwencji:

- a) określenie „substancje i preparaty chemiczne” oznacza pierwiastki chemiczne, ich związki i preparaty, zarówno naturalne, jak i syntetyczne;
- b) określenie „niebezpieczne substancje i preparaty chemiczne” obejmuje wszystkie substancje i preparaty chemiczne, które zostały sklasyfikowane jako niebezpieczne zgodnie z artykułem 6, lub co do których istnieją odpowiednie informacje wskazujące, że są niebezpieczne;
- c) określenie „używanie substancji i preparatów chemicznych w pracy” oznacza każdą działalność zawodową, która może powodować narażenie pracownika na działanie substancji i preparatów chemicznych, w tym;
  - i) produkcję substancji i preparatów chemicznych;
  - ii) posługiwanie się substancjami i preparatami chemicznymi;
  - iii) składowanie substancji i preparatów chemicznych;
  - iv) przewóz substancji i preparatów chemicznych;
  - v) usuwanie i przetwarzanie odpadów chemicznych;
  - vi) emisję substancji i preparatów chemicznych wynikającą z działalności zawodowej;
  - vii) konserwację, naprawę oraz czyszczenie sprzętu i pojemników używanych do substancji i preparatów chemicznych;
- d) określenie „gałęzie działalności gospodarczej” oznacza wszystkie gałęzie, w których zatrudnieni są pracownicy, włączając w to służby publiczne;
- e) określenie „produkt” oznacza przedmiot wyprodukowany w celu uzyskania pewnego kształtu lub wzoru, lub istniejący w naturalnej postaci i którego używanie w tej postaci jest zależne, w całości lub w części, od jego kształtu lub wzoru;
- f) określenie „przedstawiciele pracowników” oznacza osoby uznane za takie przez ustawodawstwo lub praktykę krajową, zgodnie z Konwencją dotyczącą przedstawicieli pracowników z 1971 r.

CZĘŚĆ II

ZASADY OGÓLNE

Artykuł 3

Środki, jakie mają być podjęte w celu wprowadzenia w życie postanowień niniejszej konwencji, będą konsultowane z najbardziej reprezentatywnymi zainteresowanymi organizacjami pracodawców i pracowników.

Artykuł 4

W świetle warunków i praktyki krajowej oraz w porozumieniu z najbardziej reprezentatywnymi organizacjami pracodawców i pracowników, każdy Członek opracuje, będzie realizować i dokonywać okresowego przeglądu spójnej polityki w zakresie bezpieczeństwa przy używaniu substancji i preparatów chemicznych w pracy.

Artykuł 5

Właściwa władza będzie miała możliwość, jeśli jest to uzasadnione względami bezpieczeństwa i zdrowia, zakazać lub ograniczyć używanie pewnych niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych, lub wymagać powiadomienia, lub uzyskania zezwolenia przed ich używaniem.

CZĘŚĆ III

KLASYFIKACJA I ŚRODKI Z NIĄ ZWIĄZANE

Artykuł 6

Systemy klasyfikacji

1. Właściwa władza lub organ upoważniony lub uznany przez właściwą władzę, zgodnie z normami krajowymi lub międzynarodowymi, ustanowi systemy oraz specjalne kryteria klasyfikacji wszystkich substancji i preparatów chemicznych, odpowiednio do typu i stopnia stwarzanego przez nie zagrożenia, wynikającego z ich swoistych cech fizycznych oraz zagrożenia dla zdrowia, jak też dla oceny odpowiedniości informacji wymaganych dla określenia, czy są one niebezpieczne.

2. Niebezpieczne właściwości preparatów, w których skład wchodzi dwie lub więcej substancje chemiczne, mogą być określone na podstawie oceny opartej na niebezpieczeństwie właściwym dla każdej substancji chemicznej wchodzącej w skład preparatu.

3. W przypadku transportu, takie systemy i kryteria będą brały pod uwagę zalecenia Organizacji Narodów Zjednoczonych w sprawie transportu niebezpiecznych towarów.

4. Systemy klasyfikacji i ich stosowanie będą stopniowo rozszerzane.

Artykuł 7

Oznakowanie

1. Wszystkie substancje i preparaty chemiczne będą oznaczane w sposób umożliwiający ich identyfikację.

2. Niebezpieczne substancje i preparaty chemiczne będą ponadto oznaczane w sposób łatwo zrozumiały dla pracowników, tak by dostarczyć im podstawowych informacji na temat klasyfikacji, zagrożeń, jakie stwarzają oraz środków ostrożności, które należy zachować.

3.1) Wymagania dotyczące oznakowania substancji i preparatów chemicznych, przewidziane w ustępach 1 i 2 niniejszego artykułu, będą określone przez właściwą władzę lub organ upoważniony lub uznany przez właściwą władzę, zgodnie z normami krajowymi lub międzynarodowymi.

2) W przypadku transportu wymagania te będą brały pod uwagę zalecenia Organizacji Narodów Zjednoczonych w sprawie transportu niebezpiecznych towarów.

Artykuł 8

Karty charakterystyki

1. W odniesieniu do niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych pracodawcom będą dostarczane karty charakterystyki, zawierające szczegółowe podstawowe informacje o tożsamości substancji i preparatów chemicznych, ich dostawcach, klasyfikacji, zagrożeniach, środkach ostrożności i procedurach stosowanych w nagłych wypadkach.

2. Kryteria sporządzania kart charakterystyki będą ustalane przez właściwą władzę lub przez organ upoważniony przez właściwą władzę, zgodnie z normami krajowymi lub międzynarodowymi.

3. Nazwa chemiczna lub zwyczajowa używana do identyfikacji substancji i preparatów chemicznych w kartach charakterystyki będzie taka sama, jak stosowana na etykiecie.

Artykuł 9

Odpowiedzialność dostawców

1. Wszyscy dostawcy substancji i preparatów chemicznych, zarówno producenci, importerzy, jak też dystrybutorzy, zapewnią, aby:

- a) takie substancje i preparaty chemiczne były klasyfikowane zgodnie z artykułem 6 na podstawie wiedzy o ich właściwościach oraz analizy informacji dostępnych lub ocenione zgodnie z ustępem 3 niniejszego artykułu;
- b) takie substancje i preparaty chemiczne były oznakowane w sposób umożliwiający ich identyfikację, zgodnie z ustępem 1 artykułu 7;
- c) niebezpieczne substancje i preparaty chemiczne były oznakowane, zgodnie z ustępem 2 artykułu 7;
- d) zostały opracowane i przekazane pracodawcom karty charakterystyki takich niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych, zgodnie z ustępem 1 artykułu 8.

2. Dostawcy niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych zapewnią, że zrewidowane etykiety i karty charakterystyki będą opracowywane i dostarczane pracodawcom przy zastosowaniu metody zgodnej z ustawodawstwem i praktyką krajową każdorazowo, gdy dostępne będą nowe informacje istotne z punktu widzenia ochrony zdrowia i bezpieczeństwa.

3. Dostawcy substancji i preparatów chemicznych, które nie zostały jeszcze sklasyfikowane zgodnie z artykułem 6, będą zobowiązani do identyfikacji dostarczanych substancji i preparatów chemicznych oraz do oceny ich właściwości, na podstawie dostępnych informacji, w celu określenia, czy są one niebezpieczne.

CZĘŚĆ IV

ODPOWIEDZIALNOŚĆ PRACODAWCÓW

Artykuł 10

Identyfikacja

1. Pracodawcy obowiązani są do zapewnienia, że wszystkie substancje i preparaty chemiczne używane w pracy będą oznakowane zgodnie z wymogami artykułu 7 i że karty charakterystyki zostały dostarczone zgodnie z wymogami artykułu 8 oraz udostępnione pracownikom i ich przedstawicielom.

2. Pracodawcy otrzymujący substancje i preparaty chemiczne, które nie zostały zaopatrzone w etykiety lub oznakowane zgodnie z wymogami artykułu 7 lub których karty charakterystyki nie zostały dostarczone, tak jak przewiduje to artykuł 8, muszą uzyskać odpowiednie informacje od dostawcy lub z wszelkich innych dostępnych źródeł i nie będą stosować tych substancji i preparatów chemicznych przed otrzymaniem takich informacji.

3. Pracodawcy zapewnią, że używane będą jedynie te substancje i preparaty chemiczne, które zostały sklasyfikowane zgodnie z artykułem 6 lub zidentyfikowane i ocenione zgodnie z ustępem 3 artykułu 9 oraz zaopatrzone w etykiety lub oznakowane

zgodnie z artykułem 7 oraz że przy ich używaniu podejmowane są wszelkie niezbędne środki ostrożności.

4. Pracodawcy będą prowadzić rejestr niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych używanych w miejscu pracy, zawierający odesłania do odpowiednich kart charakterystyki. Rejestr ten będzie dostępny dla wszystkich zainteresowanych pracowników i ich przedstawicieli.

Artykuł 11

Przenoszenie substancji i preparatów chemicznych

Pracodawcy zapewnią, że kiedy substancje i preparaty chemiczne będą przenoszone do innych pojemników lub urządzeń, ich zawartość będzie określona w sposób pozwalający pracownikom je zidentyfikować, poznać wszelkie zagrożenia związane z ich używaniem oraz zachować wszelkie niezbędne środki ostrożności.

Artykuł 12

Narażenie

Pracodawcy:

- a) zapewnią, że pracownicy nie będą narażeni na działanie substancji i preparatów chemicznych w stopniu, który przekracza granice narażenia lub inne kryteria narażenia, ustalone dla oceny i kontroli środowiska pracy przez właściwą władzę lub przez organ upoważniony, lub uznany przez właściwą władzę, zgodnie z normami krajowymi lub międzynarodowymi;
- b) będą oceniać narażenie pracowników na niebezpieczne substancje i preparaty chemiczne;
- c) będą kontrolować i rejestrować stopień narażenia pracowników na działanie niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych, gdy jest to niezbędne dla ochrony ich bezpieczeństwa i zdrowia lub jeśli właściwa władza to określiła;
- d) zapewnią, że rejestry kontroli środowiska pracy oraz narażenia pracowników używających niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych będą przechowywane przez czas określony przez właściwą władzę oraz że będą dostępne dla pracowników i ich przedstawicieli.

Artykuł 13

Kontrola działania

1. Pracodawcy są obowiązani oceniać ryzyko wynikające z używania substancji i preparatów chemicznych w pracy i zapewnić ochronę pracowników przed takimi zagrożeniami, za pomocą odpowiednich środków, takich jak:

- a) wybór substancji i preparatów chemicznych eliminujących lub zmniejszających takie ryzyko do minimum;
- b) wybór technologii eliminujących lub zmniejszających takie ryzyko do minimum;
- c) stosowanie odpowiednich technicznych środków kontroli;
- d) przyjęcie systemów i sposobów wykonywania pracy eliminujących lub zmniejszających takie ryzyko do minimum;
- e) przyjęcie odpowiednich środków w zakresie higieny pracy;
- f) w przypadkach, gdy wyżej wymienione środki nie wystarczają, bezpłatne dostarczenie pracownikom oraz utrzymanie środków ochrony indywidualnej i odzieży ochronnej oraz podjęcie kroków mających na celu zapewnienie ich używania.

2. Pracodawcy są obowiązani do :

- a) ograniczania stopnia narażenia na niebezpieczne substancje i preparaty chemiczne, tak by zapewnić bezpieczeństwo i ochronę zdrowia pracowników;
- b) zapewnienia pierwszej pomocy;
- c) opracowywania procedur działania w nagłych przypadkach.

Artykuł 14

Usuwanie

Niebezpieczne substancje i preparaty chemiczne, które nie są już potrzebne oraz pojemniki, które zostały opróżnione, ale mogą zawierać resztki niebezpiecznych substancji lub preparatów chemicznych, będą przemieszczane lub usuwane w taki sposób, aby wyeliminować lub zmniejszyć zagrożenie bezpieczeństwa i zdrowia oraz środowiska, zgodnie z ustawodawstwem i praktyką krajową.

Artykuł 15

Informacja i szkolenie

Pracodawcy są obowiązani do:

- a) informowania pracowników o zagrożeniach związanych z narażeniem na działanie substancji i preparatów chemicznych używanych w miejscu pracy;
- b) instruowania pracowników o sposobie uzyskania i wykorzystywania informacji zawartych na etykietach oraz w kartach charakterystyki;

- c) używania kart charakterystyki łącznie z wszelkimi innymi szczególnymi informacjami dotyczącymi miejsca pracy, jako podstawy do przygotowania instrukcji dla pracowników, pisemnych, jeśli to właściwe;
- d) ustawicznego szkolenia pracowników w zakresie praktyki i procedur postępowania, w celu zapewnienia bezpieczeństwa przy używaniu substancji i preparatów chemicznych w pracy.

Artykuł 16

Współpraca

Pracodawcy, wypełniając swe obowiązki, są obowiązani współpracować tak ściśle, jak to możliwe, z pracownikami lub ich przedstawicielami w zakresie bezpieczeństwa przy używaniu substancji i preparatów chemicznych w pracy.

CZEŚĆ V

OBOWIĄZKI PRACOWNIKÓW

Artykuł 17

1. Pracownicy są obowiązani współpracować, tak ściśle, jak to możliwe, z pracodawcami w toku wypełniania przez pracodawców ich obowiązków oraz przestrzegać wszystkich sposobów postępowania i praktyk związanych z bezpiecznym używaniem substancji i preparatów chemicznych w pracy.

2. Pracownicy podejmować będą wszelkie rozsądne kroki w celu wyeliminowania lub zmniejszenia do minimum ryzyka, jakie stwarza im oraz innym osobom używanie substancji i preparatów chemicznych w pracy.

CZEŚĆ VI

PRAWA PRACOWNIKÓW I ICH PRZEDSTAWICIELI

Artykuł 18

1. Pracownicy mają prawo oddalenia się z miejsca zagrożenia spowodowanego używaniem substancji i preparatów chemicznych, jeśli mają oni racjonalne przesłanki by sądzić, że istnieje bezpośrednie i poważne zagrożenie ich bezpieczeństwa i zdrowia; muszą oni natychmiast powiadomić o tym swego przełożonego.

2. Pracownicy, którzy oddalają się z miejsca zagrożenia zgodnie z postanowieniami poprzedniego ustępu, lub którzy skorzystają z wszelkich innych praw zgodnie z niniejszą konwencją, są chronieni przed nieuzasadnionymi konsekwencjami ich postępowania.

3. Zainteresowani pracownicy i ich przedstawiciele mają prawo do uzyskiwania:

- a) informacji o tożsamości substancji i preparatów chemicznych używanych w pracy, ich niebezpiecznych właściwościach, środkach ostrożności, kształceniu i szkoleniu;
- b) informacji zawartych na etykietach i oznakowaniach;
- c) kart charakterystyki;
- d) każdej innej informacji, wymaganej zgodnie z niniejszą konwencją.

4. Jeżeli ujawnienie konkurentowi specyficznej tożsamości składnika preparatu chemicznego spowodowałoby szkodę dla działalności pracodawcy, to pracodawca może dostarczając informacji wymaganej zgodnie z ustępem 3 powyżej, chronić tę tożsamość w sposób ustalony przez właściwą władzę, zgodnie z ustępem 2b) artykułu 1.

CZĘŚĆ VII

ODPOWIEDZIALNOŚĆ PAŃSTW EKSPORTUJĄCYCH

Artykuł 19

Jeżeli w Państwie Członkowskim będącym eksporterem stosowanie niebezpiecznych substancji i preparatów jest całkowicie lub częściowo zabronione ze względów bezpieczeństwa i zdrowia w pracy, państwo to poinformuje każdy kraj importujący o tym oraz o powodach takiego zakazu.

Artykuł 20

Dyrektor Generalny Międzynarodowego Biura Pracy będzie informowany o ratyfikacjach niniejszej konwencji w celu ich zarejestrowania.

Artykuł 21

1. Niniejsza Konwencja będzie obowiązywała tylko tych Członków Międzynarodowej Organizacji Pracy, których ratyfikacje zostały zarejestrowane przez Dyrektora Generalnego.

2. Wejdzie ona w życie po upływie dwunastu miesięcy od daty zarejestrowania przez Dyrektora Generalnego ratyfikacji zgłoszonej przez dwóch członków.

3. Następnie konwencja wejdzie w życie w stosunku do każdego Członka po upływie 12 miesięcy od daty zarejestrowania jego ratyfikacji.

Artykuł 22

1. Każdy członek, który ratyfikował niniejszą konwencję, może ją wypowiedzieć po upływie dziesięciu lat od daty początkowego wejścia jej w życie, w drodze aktu przekazanego Dyrektorowi Generalnemu Międzynarodowego Biura Pracy i

przez niego zarejestrowanym. Wypowiedzenie to nabierze mocy po upływie roku od daty jego zarejestrowania.

2. Każdy Członek, który ratyfikował niniejszą konwencję, a który w ciągu roku po upływie dziesięcioletniego okresu, wymienionego w poprzednim ustępie, nie skorzysta z prawa wypowiedzenia przewidzianego w poprzednim ustępie, będzie związany postanowieniami niniejszej konwencji przez kolejny okres dziesięciu lat i następnie będzie mógł ją wypowiedzieć po upływie każdego okresu dziesięciu lat, z zachowaniem warunków przewidzianych w niniejszym artykule.

Artykuł 23

1. Dyrektor Generalny Międzynarodowego Biura Pracy zawiadomi wszystkich Członków Międzynarodowej Organizacji Pracy o zarejestrowaniu wszystkich ratyfikacji i aktów wypowiedzenia, przekazanych mu przez Członków Organizacji.

2. Zawiadamiając Członków Organizacji o zarejestrowaniu drugiej zgłoszonej mu ratyfikacji, Dyrektor Generalny zwróci uwagę Członków Organizacji na datę wejścia w życie niniejszej konwencji.

Artykuł 24

Dyrektor Generalny Międzynarodowego Biura Pracy udzieli Sekretarzowi Generalnemu Organizacji Narodów Zjednoczonych, w celu zarejestrowania, zgodnie z artykułem 102 Karty Narodów Zjednoczonych, wyczerpujących informacji o wszystkich ratyfikacjach i aktach wypowiedzenia, które zarejestrował zgodnie z postanowieniami poprzednich artykułów.

Artykuł 25

Rada Administracyjna Międzynarodowego Biura Pracy, w każdym przypadku, gdy uzna to za potrzebne, przedstawi Konferencji Ogólnej sprawozdanie ze stosowania niniejszej konwencji i rozpatrzy, czy należy wpisać do porządku dziennego Konferencji sprawę całkowitej lub częściowej jej rewizji.

Artykuł 26

1. W razie przyjęcia przez Konferencję nowej konwencji wprowadzającej całkowitą lub częściową rewizję niniejszej konwencji i o ile nowa konwencja nie będzie stanowić inaczej:

- a) ratyfikacja przez Członka nowej konwencji wprowadzającej rewizję spowoduje, z mocy samego prawa, bez względu na postanowienia artykułu 22 powyżej, natychmiastowe wypowiedzenie niniejszej konwencji z zastrzeżeniem, że nowa konwencja wprowadzająca rewizję wejdzie w życie;
- b) począwszy od daty wejścia w życie nowej konwencji wprowadzającej rewizję, niniejsza konwencja przestanie być otwarta do ratyfikacji przez Członków.

2. Niniejsza konwencja pozostanie w każdym razie w mocy w swej formie i treści w stosunku do tych Członków, którzy ją ratyfikowali, a nie ratyfikowali konwencji wprowadzającej rewizję.

Artykuł 27

Teksty angielski i francuski niniejszej konwencji są jednakowo autentyczne.

Powyższy tekst jest autentycznym tekstem konwencji, przyjętej należycie przez Konferencję Ogólną Międzynarodowej Organizacji Pracy na jej siedemdziesiątej siódmej sesji, która odbyła się w Genewie i została ogłoszona za zamkniętą w dniu dwudziestego siódmego czerwca 1990 r.

Na dowód czego w dniu dwudziestego siódmego czerwca 1990 r. złożyli swe podpisy:

Przewodniczący Konferencji
Jorge TRIACA

Dyrektor Generalny
Międzynarodowego Biura Pracy
Michel HANSENNE

Za zgodność tłumaczenia z oryginałem:

Piotr Kulpa
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Gospodarki i Pracy

**LISTA PAŃSTW, KTÓRE RATYFIKOWAŁY KONWENCJĘ NR 170
DOTYCZĄCĄ BEZPIECZEŃSTWA
PRZY UŻYWANIU SUBSTANCJI I PREPARATÓW CHEMICZNYCH W PRACY, Z 1990 R.**

11 ratyfikacji

PAŃSTWO	DATA RATYFIKACJI
1. Federacyjna Republika Brazylii	23 grudnia 1996 r.
2. Burkina Faso	15 września 1997 r.
3. Chińska Republika Ludowa	11 stycznia 1995 r.
4. Republika Kolumbii	6 września 1994 r.
5. Republika Korei	11 kwietnia 2003 r.
6. Meksykańskie Stany Zjednoczone	17 września 1992 r.
7. Królestwo Norwegii	26 listopada 1993 r.
8. Królestwo Szwecji	4 listopada 1993 r.
9. Zjednoczona Republika Tanzanii	15 marca 1999 r.
10. Republika Włoska	3 lipca 2002 r.
11. Republika Zimbabwe	27 sierpnia 1998 r.

International Labour Conference
Conférence internationale du Travail

CONVENTION 170

CONVENTION CONCERNING SAFETY IN THE USE
OF CHEMICALS AT WORK,
ADOPTED BY THE CONFERENCE AT ITS SEVENTY-SEVENTH SESSION,
GENEVA, 25 JUNE 1990

CONVENTION 170

CONVENTION CONCERNANT LA SÉCURITÉ DANS L'UTILISATION
DES PRODUITS CHIMIQUES AU TRAVAIL,
ADOPTÉE PAR LA CONFÉRENCE À SA SOIXANTE-DIX-SEPTIÈME SESSION,
GENÈVE, 25 JUIN 1990

Convention 170

CONVENTION CONCERNING SAFETY IN THE USE OF CHEMICALS AT WORK

The General Conference of the International Labour Organisation,
Having been convened at Geneva by the Governing Body of the International
Labour Office, and having met in its 77th Session on 6 June 1990, and

Noting the relevant international labour Conventions and Recommendations
and, in particular, the Benzene Convention and Recommendation, 1971, the
Occupational Cancer Convention and Recommendation, 1974, the Working
Environment (Air Pollution, Noise and Vibration) Convention and
Recommendation, 1977, the Occupational Safety and Health Convention
and Recommendation, 1981, the Occupational Health Services Convention
and Recommendation, 1985, the Asbestos Convention and Recommendation,
1986; and the list of occupational diseases, as amended in 1980,
appended to the Employment Injury Benefits Convention, 1964, and

Noting that the protection of workers from the harmful effects of chemicals also
enhances the protection of the general public and the environment, and

Noting that workers have a need for, and right to, information about the
chemicals they use at work, and

Considering that it is essential to prevent or reduce the incidence of
chemically induced illnesses and injuries at work by –

- (a) ensuring that all chemicals are evaluated to determine their hazards,
- (b) providing employers with a mechanism to obtain from suppliers
information about the chemicals used at work so that they can implement
effective programmes to protect workers from chemical hazards,
- (c) providing workers with information about the chemicals at their
workplaces, and about appropriate preventive measures so that they can
effectively participate in protective programmes.
- (d) establishing principles for such programmes to ensure that chemicals are
used safely, and

Having regard to the need for co-operation within the International
Programme on Chemical Safety between the International Labour
Organization, the United Nations Environment Programme and the World
Health Organization as well as with the Food and Agriculture Organisation
of the United Nations and the United Nations Industrial Development
Organisation, and noting the relevant instruments, codes and guide-lines
promulgated by these organisations, and

Having decided upon the adoption of certain proposals with regard to safety in
the use of chemicals at work, which is the fifth item on the agenda of the
session, and

Having determined that these proposals shall take the form of an international
Convention;

adopts this twenty-fifth day of June of the year one thousand nine hundred and
ninety the following Convention, which may be cited as the Chemicals Convention,
1990.

PART I. SCOPE AND DEFINITIONS

Article 1

1. This Convention applies to all branches of economic activity in which
chemicals are used.

**CONVENTION CONCERNANT LA SÉCURITÉ DANS L'UTILISATION
DES PRODUITS CHIMIQUES AU TRAVAIL**

La Conférence générale de l'Organisation internationale du Travail,
Convoquée à Genève par le Conseil d'administration du Bureau international
du Travail, et s'y étant réunie le 6 juin 1990, en sa soixante-dix-septième
session;

Notant les conventions et recommandations internationales du travail pertinentes, en particulier la convention et la recommandation sur le benzène, 1971; la convention et la recommandation sur le cancer professionnel, 1974; la convention et la recommandation sur le milieu de travail (pollution de l'air, bruit et vibrations), 1977; la convention et la recommandation sur la sécurité et la santé des travailleurs, 1981; la convention et la recommandation sur les services de santé au travail, 1985; la convention et la recommandation sur l'amiante, 1986, et la liste des maladies professionnelles, annexée à la convention sur les prestations en cas d'accidents du travail et de maladies professionnelles, 1964, telle qu'elle a été amendée en 1980;

Notant que la protection des travailleurs contre les effets nocifs des produits chimiques renforce aussi la protection du public et de l'environnement;

Notant que l'accès aux informations concernant les produits chimiques utilisés sur leur lieu de travail répond à un besoin et constitue un droit des travailleurs;

Considérant qu'il est essentiel de prévenir les maladies et lésions professionnelles dues aux produits chimiques, ou d'en réduire l'incidence:

- a) en s'assurant que tous les produits chimiques font l'objet d'une évaluation pour déterminer les dangers qu'ils présentent;
- b) en mettant à la disposition des employeurs un système visant à permettre d'obtenir des fournisseurs des informations sur les produits chimiques utilisés au travail afin qu'ils puissent mettre en place des programmes efficaces de protection des travailleurs contre les dangers liés aux produits chimiques;
- c) en fournissant aux travailleurs des informations au sujet des produits chimiques utilisés sur leur lieu de travail et des mesures préventives appropriées afin qu'ils puissent participer efficacement aux programmes de protection;
- d) en établissant les principes de tels programmes afin d'assurer la sécurité dans l'utilisation des produits chimiques;

Se référant à la nécessité d'une coopération au sein du Programme international sur la sécurité des substances chimiques entre l'Organisation internationale du Travail, le Programme des Nations Unies pour l'environnement, l'Organisation mondiale de la santé, ainsi qu'avec l'Organisation des Nations Unies pour l'alimentation et l'agriculture et l'Organisation des Nations Unies pour le développement industriel et notant les instruments, codes et guides pertinents promulgués par ces organisations;

Après avoir décidé d'adopter diverses propositions relatives à la sécurité dans l'utilisation des substances chimiques au travail, question qui constitue le cinquième point à l'ordre du jour de la session;

Après avoir décidé que ces propositions prendraient la forme d'une convention internationale,

adopte, ce vingt-cinquième jour de juin mil neuf cent quatre-vingt-dix, la convention ci-après, qui sera dénommée Convention sur les produits chimiques, 1990.

PARTIE I. CHAMP D'APPLICATION ET DÉFINITIONS

Article 1

1. La présente convention s'applique à toutes les branches d'activité économique où l'on utilise des produits chimiques.

2. The competent authority of a Member ratifying this Convention, after consulting the most representative organisations of employers and workers concerned, and on the basis of an assessment of the hazards involved and the protective measures to be applied -

- (a) may exclude particular branches of economic activity, undertakings or products from the application of the Convention, or certain provisions thereof, when -
  - (i) special problems of a substantial nature arise; and
  - (ii) the overall protection afforded in pursuance of national law and practice is not inferior to that which would result from the full application of the provisions of the Convention;
- (b) shall make special provision to protect confidential information whose disclosure to a competitor would be liable to cause harm to an employer's business so long as the safety and health of workers are not compromised thereby.

3. This Convention does not apply to articles which will not expose workers to a hazardous chemical under normal or reasonably foreseeable conditions of use.

4. This Convention does not apply to organisms, but does apply to chemicals derived from organisms.

Article 2

For the purposes of this Convention -

- (a) the term "chemicals" means chemical elements and compounds, and mixtures thereof, whether natural or synthetic;
- (b) the term "hazardous chemical" includes any chemical which has been classified as hazardous in accordance with Article 6 or for which relevant information exists to indicate that the chemical is hazardous;
- (c) the term "use of chemicals at work" means any work activity which may expose a worker to a chemical, including -
  - (i) the production of chemicals;
  - (ii) the handling of chemicals;
  - (iii) the storage of chemicals;
  - (iv) the transport of chemicals;
  - (v) the disposal and treatment of waste chemicals;
  - (vi) the release of chemicals resulting from work activities;
  - (vii) the maintenance, repair and cleaning of equipment and containers for chemicals;
- (d) the term "branches of economic activity" means all branches in which workers are employed, including the public service;
- (e) the term "article" means an object which is formed to a specific shape or design during its manufacture or which is in its natural shape, and whose use in that form is dependent in whole or in part on its shape or design;
- (f) the term "workers' representatives" means persons who are recognised as such by national law or practice, in accordance with the Workers' Representatives Convention, 1971.

PART II. GENERAL PRINCIPLES

Article 3

The most representative organisations of employers and workers concerned shall be consulted on the measures to be taken to give effect to the provisions of this Convention.

2. Après consultation des organisations les plus représentatives d'employeurs et de travailleurs intéressés, et sur la base d'une évaluation des dangers en cause ainsi que des mesures de protection à mettre en œuvre, l'autorité compétente d'un Membre qui ratifie la convention :

- a) pourra exclure de l'application de la convention ou de certaines de ses dispositions des branches d'activité économique, des entreprises ou des produits particuliers :
  - i) lorsque se posent des problèmes particuliers d'une importance suffisante ;
  - ii) lorsque, dans son ensemble, la protection accordée en vertu de la législation et de la pratique nationales n'est pas inférieure à celle qui résulterait de l'application intégrale des dispositions de la convention ;
- b) devra établir des dispositions spéciales afin de protéger les informations confidentielles dont la divulgation à un concurrent serait de nature à nuire aux activités d'un employeur, pour autant que la sécurité et la santé des travailleurs ne s'en trouvent pas compromises.

3. La convention ne s'applique pas aux articles qui, dans des conditions normales ou raisonnablement prévisibles d'utilisation, n'entraînent pas l'exposition des travailleurs à un produit chimique dangereux.

4. La convention ne s'applique pas aux organismes, mais s'applique aux produits chimiques qui en sont dérivés.

Article 2

Aux fins de la convention :

- a) les termes « produits chimiques » s'appliquent aux éléments et composés chimiques, et à leurs mélanges, qu'ils soient naturels ou synthétiques ;
- b) les termes « produit chimique dangereux » comprennent tout produit chimique ayant été classé comme dangereux conformément à l'article 6, ou au sujet duquel il existe des informations pertinentes indiquant que ce produit est dangereux ;
- c) les termes « utilisation des produits chimiques au travail » signifient toute activité professionnelle qui pourrait exposer un travailleur à un produit chimique, y compris :
  - i) la production des produits chimiques ;
  - ii) la manipulation des produits chimiques ;
  - iii) le stockage des produits chimiques ;
  - iv) le transport des produits chimiques ;
  - v) l'élimination et le traitement des déchets de produits chimiques ;
  - vi) l'émission de produits chimiques résultant d'activités professionnelles ;
  - vii) l'entretien, la réparation et le nettoyage du matériel et des récipients utilisés pour des produits chimiques ;
- d) les termes « branches d'activité économique » s'appliquent à toutes les branches dans lesquelles les travailleurs sont employés, y compris la fonction publique ;
- e) le terme « article » désigne tout objet fabriqué en vue d'obtenir une certaine forme ou configuration, ou qui se présente sous sa forme naturelle et dont l'utilisation sous lesdites formes est liée en tout ou partie à sa forme ou à sa configuration ;
- f) les termes « représentants des travailleurs » désignent des personnes reconnues comme tels par la législation ou la pratique nationales, selon la convention concernant les représentants des travailleurs, 1971.

PARTIE II. PRINCIPES GÉNÉRAUX

Article 3

Les organisations les plus représentatives d'employeurs et de travailleurs intéressés doivent être consultées sur les mesures à prendre pour donner effet aux dispositions de la convention.

Article 4

In the light of national conditions and practice and in consultation with the most representative organisations of employers and workers, each Member shall formulate, implement and periodically review a coherent policy on safety in the use of chemicals at work.

Article 5

The competent authority shall have the power, if justified on safety and health grounds, to prohibit or restrict the use of certain hazardous chemicals, or to require advance notification and authorisation before such chemicals are used.

PART III. CLASSIFICATION AND RELATED MEASURES

Article 6

CLASSIFICATION SYSTEMS

1. Systems and specific criteria appropriate for the classification of all chemicals according to the type and degree of their intrinsic health and physical hazards and for assessing the relevance of the information required to determine whether a chemical is hazardous shall be established by the competent authority, or by a body approved or recognised by the competent authority, in accordance with national or international standards.

2. The hazardous properties of mixtures composed of two or more chemicals may be determined by assessments based on the intrinsic hazards of their component chemicals.

3. In the case of transport, such systems and criteria shall take into account the United Nations Recommendations on the transport of dangerous goods.

4. The classification systems and their application shall be progressively extended.

Article 7

LABELLING AND MARKING

1. All chemicals shall be marked so as to indicate their identity.

2. Hazardous chemicals shall in addition be labelled, in a way easily understandable to the workers, so as to provide essential information regarding their classification, the hazards they present and the safety precautions to be observed.

3.(1) Requirements for marking or labelling chemicals pursuant to paragraphs 1 and 2 of this Article shall be established by the competent authority, or by a body approved or recognised by the competent authority, in accordance with national or international standards.

(2) In the case of transport, such requirements shall take into account the United Nations Recommendations on the transport of dangerous goods.

Article 8

CHEMICAL SAFETY DATA SHEETS

1. For hazardous chemicals, chemical safety data sheets containing detailed essential information regarding their identity, supplier, classification, hazards, safety precautions and emergency procedures shall be provided to employers.

Article 4

A la lumière des conditions et pratiques nationales et en consultation avec les organisations les plus représentatives d'employeurs et de travailleurs, chaque Membre doit élaborer, appliquer et revoir périodiquement une politique cohérente de sécurité dans l'utilisation des produits chimiques au travail.

Article 5

L'autorité compétente doit pouvoir, si cela est justifié par des raisons de sécurité et de santé, interdire ou limiter l'utilisation de certains produits chimiques dangereux, ou exiger une notification ainsi qu'une autorisation préalable à l'utilisation de ces produits.

PARTIE III. CLASSIFICATION ET MESURES Y RELATIVES

Article 6

SYSTÈMES DE CLASSIFICATION

1. Des systèmes et des critères spécifiques appropriés pour classer tous les produits chimiques, selon le type et le degré de danger physique et pour la santé qui leur sont propres, et pour déterminer la pertinence des informations requises afin d'établir qu'ils sont dangereux, doivent être institués par l'autorité compétente, ou par un organisme agréé ou reconnu par l'autorité compétente, conformément aux normes nationales ou internationales.

2. Les propriétés dangereuses des mélanges formés de deux produits chimiques ou plus peuvent être déterminées par des méthodes d'évaluation se fondant sur le danger propre à chacun des produits chimiques entrant dans ces mélanges.

3. En ce qui concerne le transport, ces systèmes et critères doivent tenir compte des recommandations des Nations Unies sur le transport des marchandises dangereuses.

4. Les systèmes de classification et leur application doivent être progressivement élargis.

Article 7

ÉTIQUETAGE ET MARQUAGE

1. Tous les produits chimiques doivent être marqués de manière à permettre leur identification.

2. Les produits chimiques dangereux doivent, en outre, être étiquetés de manière à fournir les informations essentielles au sujet de leur classification, des dangers qu'ils présentent et des précautions à prendre en matière de sécurité, et l'étiquette doit être facilement compréhensible par les travailleurs.

3. (1) Les prescriptions de marquage ou d'étiquetage des produits chimiques prévues aux paragraphes 1 et 2 du présent article doivent être établies par l'autorité compétente, ou par un organisme agréé ou reconnu par l'autorité compétente, conformément aux normes nationales ou internationales.

(2) En ce qui concerne le transport, ces prescriptions doivent tenir compte des recommandations des Nations Unies sur le transport des marchandises dangereuses.

Article 8

FICHES DE DONNÉES DE SÉCURITÉ

1. Pour les produits chimiques dangereux, des fiches de données de sécurité comportant les informations essentielles détaillées sur l'identification de ces produits, leur fournisseur, leur classification, les dangers qu'ils présentent, les précautions de sécurité et les procédures d'urgence doivent être fournies aux employeurs.

2. Criteria for the preparation of chemical safety data sheets shall be established by the competent authority, or by a body approved or recognised by the competent authority, in accordance with national or international standards.

3. The chemical or common name used to identify the chemical on the chemical safety data sheet shall be the same as that used on the label.

Article 9

RESPONSIBILITIES OF SUPPLIERS

1. Suppliers of chemicals, whether manufacturers, importers or distributors, shall ensure that –

- (a) such chemicals have been classified in accordance with Article 6 on the basis of knowledge of their properties and a search of available information or assessed in accordance with paragraph 3 below;
- (b) such chemicals are marked so as to indicate their identity in accordance with Article 7, paragraph 1;
- (c) hazardous chemicals they supply are labelled in accordance with Article 7, paragraph 2;
- (d) chemical safety data sheets are prepared for such hazardous chemicals in accordance with Article 8, paragraph 1, and provided to employers.

2. Suppliers of hazardous chemicals shall ensure that revised labels and chemical safety data sheets are prepared and provided to employers, by a method which accords with national law and practice, whenever new relevant safety and health information becomes available.

3. Suppliers of chemicals which have not yet been classified in accordance with Article 6 shall identify the chemicals they supply and assess the properties of these chemicals on the basis of a search of available information in order to determine whether they are hazardous chemicals.

PART IV. RESPONSIBILITIES OF EMPLOYERS

Article 10

IDENTIFICATION

1. Employers shall ensure that all chemicals used at work are labelled or marked as required by Article 7 and that chemical safety data sheets have been provided as required by Article 8 and are made available to workers and their representatives.

2. Employers receiving chemicals that have not been labelled or marked as required under Article 7, or for which chemical safety data sheets have not been provided as required under Article 8, shall obtain the relevant information from the supplier or from other reasonably available sources, and shall not use the chemicals until such information is obtained.

3. Employers shall ensure that only chemicals which are classified in accordance with Article 6 or identified and assessed in accordance with Article 9, paragraph 3, and labelled or marked in accordance with Article 7 are used and that any necessary precautions are taken when they are used.

4. Employers shall maintain a record of hazardous chemicals used at the workplace, cross-referenced to the appropriate chemical safety data sheets. This record shall be accessible to all workers concerned and their representatives.

2. Les critères applicables à la préparation des fiches de données de sécurité doivent être établis par l'autorité compétente, ou par un organisme agréé ou reconnu par l'autorité compétente, conformément aux normes nationales ou internationales.

3. La dénomination chimique ou usuelle utilisée pour identifier le produit chimique sur la fiche de données de sécurité doit être la même que celle utilisée sur l'étiquette.

Article 9

RESPONSABILITÉS DES FOURNISSEURS

1. Tout fournisseur de produits chimiques, qu'il s'agisse d'un fabricant, d'un importateur ou d'un distributeur, doit s'assurer que :

- a) lesdits produits sont classés conformément à l'article 6, sur la base des connaissances relatives à leurs propriétés et d'une recherche des informations disponibles, ou évalués conformément au paragraphe 3 ci-dessous ;
- b) ces produits sont marqués de manière à permettre leur identification conformément à l'article 7, paragraphe 1 ;
- c) les produits chimiques dangereux sont étiquetés conformément à l'article 7, paragraphe 2 ;
- d) des fiches de données de sécurité sont préparées pour les produits chimiques dangereux et sont fournies aux employeurs, conformément à l'article 8, paragraphe 1.

2. Tout fournisseur de produits chimiques dangereux doit s'assurer que des étiquettes et des fiches de données de sécurité révisées sont préparées et fournies aux employeurs, selon une méthode conforme à la législation et à la pratique nationales, chaque fois que de nouvelles informations pertinentes pour la sécurité et la santé sont disponibles.

3. Tout fournisseur de produits chimiques qui n'ont pas déjà été classés conformément à l'article 6 doit identifier les produits chimiques qu'il fournit et évaluer leurs propriétés sur la base des informations disponibles afin de déterminer s'il s'agit de produits chimiques dangereux.

PARTIE IV. RESPONSABILITÉS DES EMPLOYEURS

Article 10

IDENTIFICATION

1. Les employeurs doivent s'assurer que tous les produits chimiques utilisés au travail sont étiquetés ou marqués comme prévu à l'article 7 et que les fiches de données de sécurité ont été fournies comme prévu à l'article 8 et sont mises à la disposition des travailleurs et de leurs représentants.

2. Lorsque les employeurs reçoivent des produits chimiques qui n'ont pas été étiquetés ou marqués comme prévu à l'article 7, ou pour lesquels les fiches de données de sécurité n'ont pas été fournies comme prévu à l'article 8, ils doivent se procurer les informations pertinentes auprès du fournisseur ou de toute autre source raisonnablement accessible, et ne doivent pas utiliser ces produits chimiques avant d'avoir obtenu lesdites informations.

3. Les employeurs doivent s'assurer que seuls les produits classés conformément à l'article 6 ou identifiés et évalués conformément à l'article 9, paragraphe 3, et étiquetés ou marqués conformément à l'article 7 sont utilisés, et que toutes les précautions nécessaires sont prises lors de leur utilisation.

4. Les employeurs doivent tenir un fichier des produits chimiques dangereux utilisés sur le lieu de travail renvoyant aux fiches de données de sécurité appropriées. Ce fichier doit être accessible à tous les travailleurs concernés et à leurs représentants.

Article 11

TRANSFER OF CHEMICALS

Employers shall ensure that when chemicals are transferred into other containers or equipment, the contents are indicated in a manner which will make known to workers their identity, any hazards associated with their use and any safety precautions to be observed.

Article 12

EXPOSURE

Employers shall –

- (a) ensure that workers are not exposed to chemicals to an extent which exceeds exposure limits or other exposure criteria for the evaluation and control of the working environment established by the competent authority, or by a body approved or recognised by the competent authority, in accordance with national or international standards;
- (b) assess the exposure of workers to hazardous chemicals;
- (c) monitor and record the exposure of workers to hazardous chemicals when this is necessary to safeguard their safety and health or as may be prescribed by the competent authority;
- (d) ensure that the records of the monitoring of the working environment and of the exposure of workers using hazardous chemicals are kept for a period prescribed by the competent authority and are accessible to the workers and their representatives.

Article 13

OPERATIONAL CONTROL

1. Employers shall make an assessment of the risks arising from the use of chemicals at work, and shall protect workers against such risks by appropriate means, such as –

- (a) the choice of chemicals that eliminate or minimise the risk;
- (b) the choice of technology that eliminates or minimises the risk;
- (c) the use of adequate engineering control measures;
- (d) the adoption of working systems and practices that eliminate or minimise the risk;
- (e) the adoption of adequate occupational hygiene measures;
- (f) where recourse to the above measures does not suffice, the provision and proper maintenance of personal protective equipment and clothing at no cost to the worker, and the implementation of measures to ensure their use.

2. Employers shall –

- (a) limit exposure to hazardous chemicals so as to protect the safety and health of workers;
- (b) provide first aid;
- (c) make arrangements to deal with emergencies.

Article 14

DISPOSAL

Hazardous chemicals which are no longer required and containers which have been emptied but which may contain residues of hazardous chemicals, shall be

Article 11

TRANSFERT DES PRODUITS CHIMIQUES

Les employeurs doivent s'assurer que, lorsque des produits chimiques sont transférés dans d'autres récipients ou appareillages, le contenu en est indiqué de manière à informer les travailleurs de l'identification de ces produits chimiques, des dangers que comporte leur utilisation et de toutes précautions à prendre pour la sécurité.

Article 12

EXPOSITION

Les employeurs doivent :

- a) faire en sorte que les travailleurs ne soient pas exposés aux produits chimiques au-delà des limites d'exposition ou des autres critères d'exposition pour l'évaluation et le contrôle du milieu de travail établis par l'autorité compétente, ou par un organisme approuvé ou reconnu par l'autorité compétente, conformément aux normes nationales ou internationales ;
- b) évaluer l'exposition des travailleurs aux produits chimiques dangereux ;
- c) surveiller et enregistrer l'exposition des travailleurs aux produits chimiques dangereux lorsque cela est nécessaire, pour assurer leur sécurité et protéger leur santé ou si l'autorité compétente le prescrit ;
- d) s'assurer que les données relatives à la surveillance du milieu de travail et de l'exposition des travailleurs qui utilisent des produits chimiques dangereux sont conservées pendant une période prescrite par l'autorité compétente, et qu'elles sont accessibles auxdits travailleurs et à leurs représentants.

Article 13

CONTRÔLE OPÉRATIONNEL

1. Les employeurs doivent évaluer les risques résultant de l'utilisation des produits chimiques au travail et doivent assurer la protection des travailleurs contre de tels risques en recourant aux moyens appropriés, et notamment :

- a) en choisissant des produits chimiques qui éliminent ou réduisent les risques au minimum ;
- b) en choisissant des techniques qui éliminent ou réduisent les risques au minimum ;
- c) en appliquant des mesures adéquates de prévention technique ;
- d) en adoptant des systèmes et pratiques de travail qui éliminent ou réduisent les risques au minimum ;
- e) en adoptant des mesures adéquates d'hygiène du travail ;
- f) lorsque les mesures précitées ne suffisent pas, en distribuant et en entretenant convenablement, sans frais pour les travailleurs, un équipement et des vêtements de protection individuelle et en veillant à leur utilisation.

2. Les employeurs doivent :

- a) limiter l'exposition aux produits chimiques dangereux de manière à protéger la sécurité et la santé des travailleurs ;
- b) fournir les premiers secours ;
- c) prendre des dispositions pour faire face aux urgences.

Article 14

ÉLIMINATION

Les produits chimiques dangereux dont on n'a plus besoin et les récipients qui ont été vidés mais peuvent contenir des résidus de produits chimiques dangereux

handled or disposed of in a manner which eliminates or minimises the risk to safety and health and to the environment, in accordance with national law and practice.

Article 15

INFORMATION AND TRAINING

Employers shall -

- (a) inform the workers of the hazards associated with exposure to chemicals used at the workplace;
- (b) instruct the workers how to obtain and use the information provided on labels and chemical safety data sheets;
- (c) use the chemical safety data sheets, along with information specific to the workplace, as a basis for the preparation of instructions to workers, which should be written if appropriate;
- (d) train the workers on a continuing basis in the practices and procedures to be followed for safety in the use of chemicals at work.

Article 16

CO-OPERATION

Employers, in discharging their responsibilities, shall co-operate as closely as possible with workers or their representatives with respect to safety in the use of chemicals at work.

PART V. DUTIES OF WORKERS

Article 17

1. Workers shall co-operate as closely as possible with their employers in the discharge by the employers of their responsibilities and comply with all procedures and practices relating to safety in the use of chemicals at work.

2. Workers shall take all reasonable steps to eliminate or minimise risk to themselves and to others from the use of chemicals at work.

PART VI. RIGHTS OF WORKERS AND THEIR REPRESENTATIVES

Article 18

1. Workers shall have the right to remove themselves from danger resulting from the use of chemicals when they have reasonable justification to believe there is an imminent and serious risk to their safety or health, and shall inform their supervisor immediately.

2. Workers who remove themselves from danger in accordance with the provisions of the previous paragraph or who exercise any other rights under this Convention shall be protected against undue consequences.

3. Workers concerned and their representatives shall have the right to -

- (a) information on the identity of chemicals used at work, the hazardous properties of such chemicals, precautionary measures, education and training;
- (b) the information contained in labels and markings;
- (c) chemical safety data sheets;
- (d) any other information required to be kept by this Convention.

doivent être manipulés ou éliminés de manière à éliminer ou à réduire au minimum les risques pour la sécurité et la santé ainsi que pour l'environnement, conformément à la législation et à la pratique nationales.

Article 15

INFORMATION ET FORMATION

Les employeurs doivent :

- a) informer les travailleurs des dangers liés à l'exposition aux produits chimiques utilisés sur les lieux de travail ;
- b) apprendre aux travailleurs la manière d'obtenir et d'utiliser les informations fournies par les étiquettes et les fiches de données de sécurité ;
- c) utiliser les fiches de données de sécurité, de même que toute information spécifique au lieu de travail, pour préparer, sous forme écrite s'il y a lieu, des instructions à l'intention des travailleurs ;
- d) assurer aux travailleurs une formation continue au sujet des pratiques et des procédures à suivre pour la sécurité dans l'utilisation des produits chimiques au travail.

Article 16

COOPÉRATION

En s'acquittant des responsabilités qui leur incombent, les employeurs doivent coopérer aussi étroitement que possible avec les travailleurs ou leurs représentants en ce qui concerne la sécurité dans l'utilisation des produits chimiques au travail.

PARTIE V. DEVOIRS DES TRAVAILLEURS

Article 17

1. Les travailleurs doivent collaborer aussi étroitement que possible avec leurs employeurs dans l'exécution des responsabilités qui incombent à ces derniers et respecter toutes les procédures et pratiques relatives à la sécurité dans l'utilisation des produits chimiques au travail.

2. Les travailleurs doivent prendre toutes les mesures raisonnables afin d'éliminer ou de réduire au minimum pour eux-mêmes et les autres les risques liés à l'utilisation des produits chimiques au travail.

PARTIE VI. DROITS DES TRAVAILLEURS ET DE LEURS REPRÉSENTANTS

Article 18

1. Les travailleurs doivent avoir le droit de s'écarter du danger résultant de l'utilisation de produits chimiques lorsqu'ils ont un motif raisonnable de croire qu'il existe un risque imminent et sérieux pour leur sécurité ou leur santé et devront le signaler sans délai à leur supérieur.

2. Les travailleurs qui s'écarterent d'un danger conformément aux dispositions du paragraphe précédent ou qui exercent tout autre droit au titre de la convention doivent être protégés contre des conséquences injustifiées.

3. Les travailleurs concernés et leurs représentants doivent avoir le droit d'obtenir :

- a) des informations sur l'identification des produits chimiques utilisés au travail, les propriétés dangereuses de ces produits, les mesures de précaution à prendre, l'éducation et la formation ;
- b) l'information figurant sur les étiquettes et marquages ;
- c) les fiches de données de sécurité ;
- d) toute autre information devant être conservée aux termes de la présente convention.

4. Where disclosure of the specific identity of an ingredient of a chemical mixture to a competitor would be liable to cause harm to the employer's business, the employer may, in providing the information required under paragraph 3 above, protect that identity in a manner approved by the competent authority under Article 1, paragraph 2 (b).

PART VII. RESPONSIBILITY OF EXPORTING STATES

Article 19

When in an exporting member State all or some uses of hazardous chemicals are prohibited for reasons of safety and health at work, this fact and the reasons for it shall be communicated by the exporting member State to any importing country.

Article 20

The formal ratifications of this Convention shall be communicated to the Director-General of the International Labour Office for registration.

Article 21

1. This Convention shall be binding only upon those Members of the International Labour Organisation whose ratifications have been registered with the Director-General.

2. It shall come into force twelve months after the date on which the ratifications of two Members have been registered with the Director-General.

3. Thereafter, this Convention shall come into force for any Member twelve months after the date on which its ratification has been registered.

Article 22

1. A Member which has ratified this Convention may denounce it after the expiration of ten years from the date on which the Convention first comes into force, by an act communicated to the Director-General of the International Labour Office for registration. Such denunciation shall not take effect until one year after the date on which it is registered.

2. Each Member which has ratified this Convention and which does not, within the year following the expiration of the period of ten years mentioned in the preceding paragraph, exercise the right of denunciation provided for in this Article, will be bound for another period of ten years and, thereafter, may denounce this Convention at the expiration of each period of ten years under the terms provided for in this Article.

Article 23

1. The Director-General of the International Labour Office shall notify all Members of the International Labour Organisation of the registration of all ratifications and denunciations communicated to him by the Members of the Organisation.

2. When notifying the Members of the Organisation of the registration of the second ratification communicated to him, the Director-General shall draw the attention of the Members of the Organisation to the date upon which the Convention will come into force.

Article 24

The Director-General of the International Labour Office shall communicate to the Secretary-General of the United Nations for registration in accordance with Article 102 of the Charter of the United Nations full particulars of all ratifications and acts of denunciation registered by him in accordance with the provisions of the preceding Articles.

4. Lorsque la divulgation de l'identification spécifique d'un composant d'un mélange chimique à un concurrent serait de nature à nuire aux activités de l'employeur, celui-ci peut, en fournissant l'information prévue au paragraphe 3, protéger cette identification par tout moyen agréé par l'autorité compétente, conformément à l'article 1(2)b).

PARTIE VII. RESPONSABILITÉS DES ETATS EXPORTATEURS

Article 19

Lorsque dans un Etat Membre exportateur l'utilisation de produits chimiques dangereux est totalement ou en partie interdite pour des raisons de sécurité et de santé au travail, cet Etat devra porter ce fait, ainsi que les raisons y relatives, à la connaissance de tout pays vers lequel il exporte.

Article 20

Les ratifications formelles de la présente convention seront communiquées au Directeur général du Bureau international du Travail et par lui enregistrées.

Article 21

1. La présente convention ne liera que les Membres de l'Organisation internationale du Travail dont la ratification aura été enregistrée par le Directeur général.

2. Elle entrera en vigueur douze mois après que les ratifications de deux Membres auront été enregistrées par le Directeur général.

3. Par la suite, cette convention entrera en vigueur pour chaque Membre douze mois après la date où sa ratification aura été enregistrée.

Article 22

1. Tout Membre ayant ratifié la présente convention peut la dénoncer à l'expiration d'une période de dix années après la date de la mise en vigueur initiale de la convention, par un acte communiqué au Directeur général du Bureau international du Travail et par lui enregistré. La dénonciation ne prendra effet qu'une année après avoir été enregistrée.

2. Tout Membre ayant ratifié la présente convention qui, dans le délai d'une année après l'expiration de la période de dix années mentionnée au paragraphe précédent, ne fera pas usage de la faculté de dénonciation prévue par le présent article sera lié pour une nouvelle période de dix années et, par la suite, pourra dénoncer la présente convention à l'expiration de chaque période de dix années dans les conditions prévues au présent article.

Article 23

1. Le Directeur général du Bureau international du Travail notifiera à tous les Membres de l'Organisation internationale du Travail l'enregistrement de toutes les ratifications et dénonciations qui lui seront communiquées par les Membres de l'Organisation.

2. En notifiant aux Membres de l'Organisation l'enregistrement de la deuxième ratification qui lui aura été communiquée, le Directeur général appellera l'attention des Membres de l'Organisation sur la date à laquelle la présente convention entrera en vigueur.

Article 24

Le Directeur général du Bureau international du Travail communiquera au Secrétaire général des Nations Unies, aux fins d'enregistrement, conformément à l'article 102 de la Charte des Nations Unies, des renseignements complets au sujet de toutes ratifications et de tous actes de dénonciation qu'il aura enregistrés conformément aux articles précédents.

Article 25

At such times as it may consider necessary the Governing Body of the International Labour Office shall present to the General Conference a report on the working of this Convention and shall examine the desirability of placing on the agenda of the Conference the question of its revision in whole or in part.

Article 26

1. Should the Conference adopt a new Convention revising this Convention in whole or in part, then, unless the new Convention otherwise provides -

- (a) the ratification by a Member of the new revising Convention shall *ipso jure* involve the immediate denunciation of this Convention, notwithstanding the provisions of Article 22 above, if and when the new revising Convention shall have come into force;
- (b) as from the date when the new revising Convention comes into force this Convention shall cease to be open to ratification by the Members.

2. This Convention shall in any case remain in force in its actual form and content for those Members which have ratified it but have not ratified the revising Convention.

Article 27

The English and French versions of the text of this Convention are equally authoritative.

Article 25

Chaque fois qu'il le jugera nécessaire, le Conseil d'administration du Bureau international du Travail présentera à la Conférence générale un rapport sur l'application de la présente convention et examinera s'il y a lieu d'inscrire à l'ordre du jour de la Conférence la question de sa révision totale ou partielle.

Article 26

1. Au cas où la Conférence adopterait une nouvelle convention portant révision totale ou partielle de la présente convention, et à moins que la nouvelle convention ne dispose autrement :

- a) la ratification par un Membre de la nouvelle convention portant révision entraînerait de plein droit, nonobstant l'article 22 ci-dessus, dénonciation immédiate de la présente convention, sous réserve que la nouvelle convention portant révision soit entrée en vigueur ;
- b) à partir de la date de l'entrée en vigueur de la nouvelle convention portant révision, la présente convention cesserait d'être ouverte à la ratification des Membres.

2. La présente convention demeurerait en tout cas en vigueur dans sa forme et teneur pour les Membres qui l'auraient ratifiée et qui ne ratifieraient pas la convention portant révision.

Article 27

Les versions française et anglaise du texte de la présente convention font également foi.

The foregoing is the authentic text of the Convention duly adopted by the General Conference of the International Labour Organisation during its Seventy-seventh Session which was held at Geneva and declared closed the twenty-seventh day of June 1990.

IN FAITH WHEREOF we have appended our signatures this twenty-seventh day of June 1990.

Le texte qui précède est le texte authentique de la convention dûment adoptée par la Conférence générale de l'Organisation internationale du Travail dans sa soixante-dix-septième session qui s'est tenue à Genève et qui a été déclarée close le 27 juin 1990.

EN FOI DE QUOI ont apposé leurs signatures, ce vingt-septième jour de juin 1990:

*The President of the Conference,
Le Président de la Conférence,*

JORGE TRIACA

*The Director-General of the International Labour Office,
Le Directeur général du Bureau international du Travail,*

MICHEL HANSENNE

The text of the Convention as here presented is a true copy of the text authenticated by the signatures of the President of the International Labour Conference and of the Director-General of the International Labour Office.

Le texte de la convention présentée ici est une copie exacte du texte authentiqué par les signatures du Président de la Conférence internationale du Travail et du Directeur général du Bureau international du Travail.

Certified true and complete copy,
Copie certifiée conforme et complète,

*For the Director-General of the International Labour Office:
Pour le Directeur général du Bureau international du Travail:*

Convention No. **C170@ref** was ratified by **11** countries.

Country	Ratification date	Status
Brazil	23:12:1996	ratified
Burkina Faso	15:09:1997	ratified
China	11:01:1995	ratified
Colombia	06:09:1994	ratified
Italy	03:07:2002	ratified
Republic of Korea	11:04:2003	ratified
Mexico	17:09:1992	ratified
Norway	26:11:1993	ratified
Sweden	04:11:1992	ratified
Tanzania United Republic of	15:03:1999	ratified
Zimbabwe	27:08:1998	ratified

[ILO Home](#)

[NORMES home](#)

[ILOLEX home](#)

[Universal Query NATLEX](#)

For further information, please contact the International Labour Standards and Human Rights Department NORMES at Tel: +41.22.799.7149, Fax: +41.22.799.7139 or by email: infonorm@ilo.org

Copyright © 2004 International Labour Organization ILO

[Disclaimer](#)

webinfo@ilo.org

URZĄD
KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ
SEKRETARZ
KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ
SEKRETARZ STANU
Jarosław Pietras

Sekr.Min.JP-1084 /04/DPE/mak

Warszawa, dnia 6 sierpnia 2004r.

Pan
Aleksander Proksa
Sekretarz Rady Ministrów

Opinia o zgodności z prawem Unii Europejskiej projektu wniosku Ministra Gospodarki i Pracy o ratyfikację Konwencji Nr 170 Międzynarodowej Organizacji Pracy dotyczącej bezpieczeństwa przy używaniu substancji i preparatów chemicznych w pracy, przyjętej w Genewie dnia 25 czerwca 1990r., wyrażona na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Komitecie Integracji Europejskiej (Dz. U. nr 106, poz. 494) oraz art. 42 ust. 4 Regulaminu Sejmu przez Sekretarza Komitetu Integracji Europejskiej, Ministra Jarosława Pietrasa, działającego z upoważnienia Przewodniczącego Komitetu Integracji Europejskiej.

Szanowny Panie Ministrze,

W związku z przedłożonym projektem wniosku Ministra Gospodarki i Pracy o ratyfikację Konwencji Nr 170 Międzynarodowej Organizacji Pracy dotyczącej bezpieczeństwa przy używaniu substancji i preparatów chemicznych w pracy, przyjętej w Genewie dnia 25 czerwca 1990r. (pismo nr RM -10-139-04, RM-111-192-04), uprzejmie informuję, że nie zgłaszam uwag.

Z upoważnienia Komitetu Integracji Europejskiej
PODSEKRETARZ STANU
T. Nowakowski
Tomasz Nowakowski

Do uprzejmej wiadomości:

Pan Jerzy Hausner
Wiceprezes Rady Ministrów
Minister Gospodarki i Pracy

DEPARTAMENT
RADY MINISTRÓW
Wpł 09. 08. 2004

GABINET
SEKRETARZ RADY MINISTRÓW

2004-08-11